

Para Olga

*Valakinek
meg-
maradni*

Para Olga

Valakinek megmaradni

Feljegyzések versben–prózában

2018

*„A legtöbb, amit gyermekeinknek adhatunk:
GYÖKEREK és SZÁRNYAK.”*

(Goethe)

TARTALOM

„A naplót én írom” – *Para Olga újabb írásai elé*

*

A jég hátán

A kockák

Leírás

Színek halála közeleg

Bennünk vagy te... – *Sinka István emlékére*

Ha mégis

Kereslek, kutatlak

Öcsi, Csöpi és a Táltos

Négy rövid

Ó, barka...

Kék

Éled

Ma

Az angyal

A tini és a tárgyak

Válság

Felhők nélkül

Nem illik...

Három szék

Elveszve

Az anyák tehetetlenek, ha nagyobb Erők parancsolnak...

Ne feledj

Lehet, madár voltam – *Válasz B. Tomos Hajnalnak szeretettel*

Boldogító tudat

Ha nem így lesz...

Ellenőrzés

Lelkemben döbbent némaság

Nincs is talán

Drága kincs

Elment – *Kiss Károly emlékére*

Nénike vásárol

Mélység

Pünkösdi álom

Türelem türelem türelem

Egyedüli voltál – *Áginak a másvilágra*

Katlan fenekén

Elveszett vers

A címloldal Fadgyas Tibor fotogrammjának felhasználásával készült

„A naplót én írom...”

– Para Olga újabb írásai elé –

A szerző második könyve – szövegek gyűjteménye. Akár csak az első, *A csillag és a lant* (2016) – bár annak műfaji besorolása egyértelműbb volt: verseket tartalmazott.

Az, amit az olvasó most lapoz: egyfajta napló. Változhatatlan, mégis mindig más-más arcát mutató állapotrajz, olykor versben, máskor prózában. Ezért szerző gyakori ragaszkodása a keltezéshez, a megfogalmazás helyszínéhez. És ezért az időrend felrúgása, az írások összevegyítése – mintha osztás előtt keverné pakliját a soros osztó –, ezért az ön-személyre mutató érzelmi hullámváz.

S míg olvasom, mindegyre Pilinszky János gondolatai foglalkoztatnak, aki publicisztikai jegyzeteiben sok-sok aspektusát leírta a világ transzcendens irodalmi megközelítésének.

„Legszívesebben már csak naplót írnék. Egy vers, egy regény vagy akár egy dráma bizonyos pillanat után önmagát írja, önmagát teljesíti be. A naplót én írom, s később – megérkezve az igazságba – a napló kezd írni engem. Ő lesz az író, és én az írás. Ő a toll, és én a füzet.

Egy napló nem arra való, hogy nyomot hagyjunk a világban. Ellenkezőleg. A hajnal vagy az éjszaka csendjében épp ahhoz segíthet hozzá, hogy megszabaduljunk önmagunktól.” (*Napló, Új Ember, 1973. július 22.*)

Csak hogy ez nem olyan egyszerű. Ezért az a sok befejezetlen napló az irodalomban. És azon kívül is...

Para Olga nem is rejti véka alá, hogy mindegyre a saját életét írja. Ha versben, hát versben; ha karcolatban, akkor abban; de mesét se ártall kitalálni, ha az hordozza mondandóját. Minden esetben a saját sorsvonalát próbálja fölfejtetni. Ennek mikéntjére megint csak Pilinszky jelenti a kulcsot:

„Nem véletlen, hogy minden művész fáradhatatlanul visszajár gyermekkorába, s kutatja álmait. Ez az a két természetes »lelőhely«, ahol a világ még úgy-ahogy megőrizte keletkezésének közvetlen melegét. Mivel minden igaz műnek megvan a maga »közvetlenségi foka«, s ettől függ, s szinte egyedül ettől: újdonsága, ereje, szépsége, érvényessége.” (*Egy lírikus naplójából. Új Ember, 1974. szeptember 8.*)

Para Olga senkit sem kíván lehangeregni írásmódjával, stílusával, gondolataival. Az életét írja, szenvedéseit, meglopott álmait, tévedéseit, veszteségeit. Nem is folyamatos következetességgel, hanem kisebb-nagyobb kihagyásokkal, szünetekkel, lélegzetvételekkel. De mindig hű marad a Pilinszky-féle esztétikához, mely szerint:

„Egy ember élete, életünk, kívülről nézve vízszintes vonalnak hat, mely a születés pillanatától a sírig ér. Életünk valószínű realitása azonban a magasság és mélység függőleges síkján zajlik le, pontosabban: egyszerre a két síkon, vagyis a »kereszt realitásában« (*Új Ember*, 1973. február 25.) És: „A hétköznapiok sora, ez a szürke vonal, semmivel se kevesebb... az ünnepnapok kivilágított állomásainál. Nem is az a fontos, hogy köves ez az út, hanem hogy hová visz? Az önzés tévelygéseibe, vagy az áldozat egyenes útján a megígért boldogságba?” (*Új Ember*, 1966. január 9.)

A napló Para Olga számára kikerülhetetlen...

Cseke Gábor

A jég hátán

A jég hátán
jaj
be hideg

de élni kell
Tiértetek

szilánkok zúznak
reszketek
s ha vízbe csúszom is
féltelek
hogy meg ne fázz
nélkülem
vizet se igyál
hevülten

s lábam lihegve
kapkodom
csak titeket látlak
kaskadőr
utamon

A Part de messzi
visz az Ár

de megélek én
ó hol a nyár
csak jönne már
csak jönne már

s ha olvadnának a
jéghegyek
boldogan
ölelkezhetek

feledve riadt
jégmezőt
feledve vonzó
temetőt
temetnék múltat
álmodnék jövőt

s benne maradtok ti
az éltetők

s ha majd erőm
idővel folydogál
ha jön az ősz
múlik a nyár

nektek is
akkor is
a Jég hátán is
élni kell

túlélni Hóvihart
Kánikulát
s teremteni
„boldog Kánaánt”

s nevelni nevelni
unokám

a jég hátán is
élni ám

(Szatmár, 1986. október)

A kockák

Az irányt már tudom, a végső úton egyenes az út, már látom. Visszafele is látok már, tudom, melyik útra nem kellett volna térnem. Mint városi utak térképe bomlik ki bennem életem útjainak ingoványos talaja, az utak ígérete, hite, hogy végtelen hűségből csak be az ingoványba, süppedőbe, csak egy lépés kellett volna, de az az egy a legnehezebb.

A szerelem gyűrűjéből, bűvköréből nem tudsz kilépni, eddig a te határod, meg se próbálsz, mert el se gondolod, hogy lehetne, kellené, mert megrögzött benned a hűség. Hiába látod, hogy a hűség tárgya állandóan el-eltűnik, hiába mondják, te csak hiszed tovább, hogy ez nem igaz.

Magadból indulsz ki. Te nem gondolsz rá, ő teszi, ki-kilép a körből, kilép, kiszökik, kibeszéli gondolataidat, valamennyit.

– Milyen naiv voltál, régi Énem...

Begubóztam, s vártam, vártam, a repülésről ábrándoztam, mint gyermekkoromban, sok évig, éjjel a pataki hatalmas udvaron mély lélegzetet vettem, és a képzelet szárnyát kiterjesztve repültem. Felhőtlen az ég és felhőtlen hittel bíztam a tudásban, megtapasztaltam a repülést, az élményt, a szabadságot, a vágy és az akarat egyesülve lebegett, és leírhatatlan öröm volt, ma is érzem a sugárzását, a 60. születésnapomon.

– Isten éltesen, kedves mai Énem, bocsáss meg a múltbeli tévelygőnek, mert a megbocsátás is Isten műve benne és benned, és akiről azt hitted, elvette, pedig csak hazaintette... Az út intés volt.

– Térj észre, Ember! Nincsenek körök, csak benned, lépd át őket, lépj ki a körből, lásd az Utat, az vezet Öcsikédhez... Hogy mikor, azt én majd megszabom, te csak oldogassad az élő szeretteid apró napi gondjait. Én kiraktam kockákkal az utadat, keresd meg a széjjelvert viharokban szerte repülő kockákat, mind megvannak, ma is kirakhatod, hogy lásd, hol tévesztettél Irányt. De Irányt váltani is tudni kell időben: íme, itt vannak a Kockák, rakd össze, úgy épül a lélek, ha képes egy időben lépni előre és vissza, de csak azért, hogy tudd: a kockák mind megvoltak, te válogattad őket, légy újra

gyermek, s rakd ki végre vágyad és igényed szerint, ne a mások elvárásait nézzed... Én elvezetlek majd Öcsikédhez, ha elérkezik a kellő Idő.

(Sepsiszentgyörgy, 2016)

Leírás

Alábbhagy minden
láz hevülés álom
halálomat vágyom

s szavak zagyva halma
elalszik az agyba'

hallgat a mélyben
minden feledve

sietve írni
szavakat keresni
mert kihull az agyból

ami leírható
le is kell írni

ha életnek élet
le is kell élni

szavak hullanak
feledés tengerébe

édes volt élet
mindennek vége

leírtad te is
amíg még tudtad

felfogom ma még
téged is leírnak

(Sepsiszentgyörgy, 2016. október 10.)

Színek halála közeleg

Nincs hideg, mégis fádom. Borzong a lelkem. Ülök veled szemben,
Te varázslatos, gyönyörű tölgyesi Táj.

Még a Nap idetűz. Elmerengek. Mennyi szín, és mégis összhang,
harmónia. Előtted ajkaimnak önként el kell némulnia.

Balról egymást ölelő dombok s magányos fenyők. Állnak rendület-
lenül és csupa hitben, hogy minden örök az övék. Övék az örökzöld
dallam, ha süvölt is a szél, s rajtuk a ma még aranyló fák irigykedő
szeme.

Nekem ők mégis szebbek s szomorúbbak. Halk nesz mellettem.
Most zörög le épp egy levél a fáról. Búsan, némán. Ő vajon miért?

Távolabb még magasabb hegycsúcs. Közepén tisztás, ovális, lomha-
tag. Mintha az erdő szeme lenne.

Az erdő alján egy sor aranyló jegenye, mellette katonás sorban az
örökzöld, délceg fenyők. S fenn a csúcson, kevély méltóságában,
magányosan néz velem farkasszemet a szikla, amely megragadta a
képzeletem. Olyan, mint egy szabályos mértani test, szabályos kúp,
egyik oldala csupaszon tekint a világba, a másik oldalán ismét
fenyők.

Oly szép innen az egész színfolt, mely kitörülhetetlenül lelkembe
ivódott. S oly borongós is, a sok aranyló szín, a szelíd és haragos
kék, vad és világos színek keveréke, az ezüst nyírfák, álmatag tölgyek
s a büszke fenyők.

Ó, ti nem örökzöldek, ti féltek-e? A színek halála közeleg. Közelgő
csupaszságokat a fehér majd elfödi.

S nekem lesz-e erőm elfeledni e varázslatos színorgiát? S vele együtt
a bánatos, hosszú őszt, mely oly kitartó volt, Ti meg oly szépek
vagytok, Hegyek!

Biztassatok, hogy aki akar, annak minden lehetséges.

(Tölgyes, 1982. október)

Bennünk vagy te...

Sinka István emlékére

tűnsz elém a messziségből
tűnődő tekintetedből
szomorúság fénye áradt
de a szíved mindig lázadt

terelgetted a nyájadat
addig-addig terelgetted
míg megérezted „Meghalok”
és kékbe vittek angyalok...

a kék égen most legelnek
kis kócos bárányszerűek
mai pásztor egy se tudja
miért a lélek oly pusztá

nem haltál meg Terelgető
az élet csak álomidő
mind elalszunk mind követünk
szülőföldet nem cserélünk

a kék égen barik leszünk
az élet csak álomidő
mind elmegyünk, mind követünk
ha eljön majd az az idő

terelj minket a karámba
hogy ne legyünk olyan árva
furulyaszó szóljon halkan
a föld szíve is megdobban

bennünk vagy te andalító
keser-édes dallamokban

mind elmegyünk mind elmegyünk
ott majd veled Egyek leszünk...

(Sepsiszentgyörgy, 2018. június 8.)

Ha mégis

ha esküm ellenére
mégis visszatérek
ki tudja
ma még...

bezárom az ajtót
emberek
nem leszek otthon
senkinek

lelkem még
nyitott könyv
de bezárom
senki benne
ne turkáljon
nincs joga
senkinek

nem leszek otthon
ne keressetek
ne sajnáljatok

irigyeljete

(1984. november 14.)

Kereslek, kutatlak

örök csillagként
integetsz

kereslek kutatlak
míg élek

megcsókolok minden
este minden
csillagot

Örök
Csillagként
Integetsz
Kereslek kutatlak míg
Élek
Meghalok Nélküled

(Lele, 1994. augusztus)

Öcsi, Csöpi és a Táltos

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy Isten háta mögötti falu. De ha csak egy lett volna! De sajnos, rengeteg ilyen hely volt a világon, és szinte hallom, amint kérdenéd is, hát akkor hol is volt.

No, elárulom. A Szilágyság csücskében, a Tövisháton volt ez a Lele nevű falu. Még pontosabban: a Teknőben volt, no, de nem akármilyen teknőben ám, hanem dombok ölelte kicsi teknőben.

Azért lett Lele a falucska neve, mert amikor lakói a tatárok elől menekültek, mind le és lefele vonultak a hegygerincekről, menekültek a jóságos dombok ölelő karjai közé, amely védte, ápolta, s bizony szigetelte is őket a nagyvilágtól.

De sok hátránya ellenére előnye is volt: az édes anyanyelvük bűvkörében élhettek, ki sem nagyon kíváncsoztak a dombok közül. A dombocskái és határrészei a Sinai, Baglyos, Kákony Temető-oldal, Kerek-mező, Alsó-oldal, Zabmező-, Szél-, Nagy-rét, Hozolyaszél, Szénafű, Medvés és szőlőhegyei a Vénhegy, Újhegy, Kákonyhegy, Oláhszőlő, Polyás-hegy, Sinai ellátták őket bőven mindennel, főleg különféle finomabbnál finomabb gyümölcsökkel, de igazi szilágysági sárral is, sajnos...

Ebben a teknőben meghúzódva, békességben, nyugalomban, áldott jó lelei levegőben éltek, sokasodtak...

Hiába vonogatták a határokat, a hűségesebbek végtelenségig kitarottak, ragaszkodtak a szülőföldjükhöz, akár a jó édesanyjukhoz.

Ebben a faluban élt az egyik család legkisebb gyereke is, a harmadik, örökmozgó fiú. Mintha nem is lett volna neki igazi keresztnéve, mindenki csak Öcsinek szólította. Roppant mozgékony lurkó volt, de nagyon szófogadó, egyszer szóltak, hogy ezt és azt kéne segíteni, rögtön kettőt ugrott. De az is igaz, hogy roppant kíváncsi természet volt. Mindent alaposan felkutatott, pincét, padlást, minden érdekelte, még az is, hogy miért volt a falujának annyi névváltozata. Mindent lejegyzett a pici füzetecskéjébe, az édesapjából kimásolta a falu régi neveit: Lelej 1330, Leley 1334, Kis-Lele 1337, Lelee 1475, Lelew 1514, Leleh 1549, románul is: Lelii = Lëlij.

– Hm, nagyon érdekes! – gondolta.

Egyik alkalommal addig kérlelte Mari nagynénjét, míg újra elmesélte a kedvenc dombocskájához, a Kákonyhoz fűződő mondát többször is, míg sikerült azt is beírnia szó szerint a kicsi füzetébe:

„Ott beástak egy alagutat, s a lyukat betakarták rőzsével. És nem kizárt, hogy bizonyos rendnek a tagjai is meghúzhatták ott magukat, az úgynevezett vörös barátok. Na már most: lehet, hogy azok rejtettek el ottan aranyat. Szegény Laci például, akit eltemettünk ma, azt mondta vót apukádnak, a fülemmel hallottam: Szomszéd, kádszámra vannak ott aranyak, ott aranyló van. De hé, ha nekem csak a farka jutna, az is jó lenne, az is elég vóna, egy akkora arany!”

– Ha én azt meglelném, elosztanám a falunkban igazságosan – gondolta este forgolódva az ágyikójában.

De az is igaz, hogy esténként nem nagyon akaródzott neki lefeküdni, nagyon szerette volna hallgatni a nagyok beszédét. De sohasem engedték, mindig csukták az ablakot, ajtót, ha vendég érkezett, de még akkor is, amikor a recsegő hangú rádiót olyan feszült arccal hallgatták. Sehogy sem értette, miért.

– Miért kell ezt az iszonyatos recsegést hallgatni? – morfondírozott. Az édesanyja szomorú tekintete aggasztotta, s ha erre gondolt, nem tudott elaludni.

– Vajon mi baja édesanyámnak, hová tűnik időnként édesapám, ilyenkor édesanyámnak szava is alig van, látszik, hogy fél. Vajon mitől? – töprengett. Sehogy sem értette. De elhatározta, ha nagyobb lesz, kideríti az igazságot. Azokon az estéken, amikor szomorú szemű édesanyja ágyba parancsolta, alig bírt elaludni.

Egyik este kinn vihar dúlt, a szél a szilvafa ágait többször neki-koccantotta az ablaküvegnek, Öcsi felriadva ezt suttogetta:

– Jaj, Édesanyám, Édesapám, jön Csuseszku, meg a milic!

Alig lehetett megnyugtatni, visszafektetni. Csak kicsi Csöpi csaholása volt minden este a nyugtatószerre, a kedvenc kicsi kutyuskájáé. Vele társalgott mindig a szokásos napi baglyosi, vénhegyi séták során. Másnap a kedvenc helyére, a Kákonyra sétáltak. Szegény legényke egyre Csöpit faggatta:

– Ki ez a Csuseszku, hol lakik, igaz-e, hogy olyan palotában, ahol még a fürdőszobában is aranyból vannak a kilincsek?

– Vau, vau! Igen, igen! Ő most az Uralkodó, a Rémúr – kaffantotta, illetve mondta Csöpi. – Várj kicsit, míg megnősz, és akkor csodát láatsz itt a Kákonyon!

De hiába kérlelte őt, rimánkodott Öcsi, többet nem szólt, hallgatott, mint a sír a dologról. Aztán a kicsi gazdája meg is felejtkezett a csodás beszédről. És ez a Rém tovább szipolyozta az országot, miközben azt suttozták, hogy fiatal lányok vérével fiatalíttatja magát. Egyre elviselhetetlenebb lett az élet vidéken és az egész országban. Mindenki élt, ahogy tudott, magába roskadva, várva a fejadagra, mely csak a túlélésre volt elég.

De azért Öcsi úgy nőtt, mintha húznák. Pár év múlva derék, izmos ifjú vált belőle, s az esze is úgy vágott, mint a beretva. Csöpp Csöpi is nőtt egy cseppet. Aztán egy nap vidáman csillogtak pöttömnyi szelíd szemei, és így szólt:

– Itt az idő, kicsi Gazdám! Jól figyelj! Elérkezett a megfelelő pillanat! – mondta lelkesen. – Tudod-e, ki vagyok? Honnan tudnád, hiszen te csak megmentettél egy kiskutyát az éhhaláltól, azt hitted. De én nem akármilyen kutya vagyok, hanem az örök Igazság és Szabadság elátkozva, leigázva, kutya képében. De megérett az Idő a végső változásra! – szónokolt tovább a szabadságról.

Öcsi tágra nyílt szemekkel hallgatta, nem akart hinni a fülének, meg sem tudott szólalni, úgy aprított a loholó kutyuskája után, csak a Kákonyon érte utol.

No, de lássatok csudát! A Kákony-kút előtt úgy forgott és pörgött, mint a forgószelel, és olyan ezüstös-aranyos porfelhő, forgószelel szállt az ég felől, egészen beborította Csöpit, és pár másodperc múlva ki termett Öcsi szeme előtt? Egy dalia!

– Ne bámulj, kicsi gazdám! Íme, itt a Kulcs.

A kezében csillogott egy aranykulcs, ezzel nyitotta ki egy szempillantás alatt a kút mellett a föld alá vezető alagút berozsdásodott zárát, és láss csudát! Már benn is voltak, s olyan gyönyörű volt belül, hogy Öcsi szeme-szája tátva maradt a csodálkozástól, mintha igazi gyo-morban lennének, összevissza kanyargó labirintusokkal, a bohó még ma is ott keresgélne, hol van a veresbarátok elrejtett aranya, ha Csöpi rendre és fegyelemre nem inti:

– Hohó, lelkesen loholó kis gazdám! Nehogy belépj ott, mert igaz, hogy ez az alagút Nagykarolyig húzódik, de bármely pillanatban beomolhat!

Ámuldozásra sem marad idő, minden olyan gyorsan történik, Öcsire láthatatlan páncélt terít Csöpi, így a kíváncsi ifjú egyik ámulatból esik a másikba, mert a következő pillanatban már Csöpi, a minden Titkok Tudója, a kutyusból vitézzé vált Vezér megtalálja az aranylovát, megérinti a szíve táján, és ettől az érintéstől megelevenedik. Olyan csodálatos paripa nincs is több a világon! A Táltos úgy megdobbantotta a labirintus padlókövén a patáját, hogy szikrákat szórt. Megrázta magát, s hát a labirintus mélyéből ömlött elő a legénység, és várták a parancsot.

– No, eljött az idő! Indulunk, legyőzzük a Rémet, az országunk tönkretévőjét! – kiáltotta a vezérük, s a színarany fényű Táltosra mutatva biztatta a megmentőjét:

– Pattanj fel, kicsi gazdám, mátol a tied, igaz szeretettedért, jószágodért!

Öcsinek sem kellett kétszer mondani. A Táltos kérdezte:

– No, mit parancsolsz, kicsi gazdám?

– Szálljunk, mint a gondolat, legyünk csapatostól a Rémúr várában!

– Téged a Táltos repít, majd mi is érkezünk! – hadarta a Vitéz.

Még el sem helyezkedett Öcsi rendesen, és már meg is pillantotta a fellegeket karcoló aranyvár tornyát, igen ám, de a várúr védői is felsorakoztak volna, ha marad erre idő, de bezzeg az utolsó másodpercben a Rém rálőtt Öcsire, ám a golyó visszapattant a vétkesre, iszonyatosan megsebesítve azt, aki ezért leborulva könyörgött, öljék meg inkább, mert nem bírja a szenvedést.

– Hohó, s a néped mennyit szenvedett? Évtizedeket! Ugyanannyit fogsz te is!

Ebben a pillanatban szállt ki valami csodás óriás kabinból a legénység a Vezérrel az élen, és le akarták kaszabolni a már vérben fetrengő gyűlöletes Rémet, aki most a föld leggyávább emberének mutatkozott...

– Megölni, kivégezni, felakasztani azonnal! – ordibálják.

– Megálljatok! Nem halálra, életre ítéljük! Úgy éljen, ahogy megérdemli: éhezve, senyvedve, fázva! Többé nem lesz zsarnokság, az Igazság és Szabadság országát vezesse a legrátermettebb vitéz!

Üdvrivalgás, hangzavar, egyszerre örültek, kacagtak, sírtak a boldogságtól.

– De ezt a férget magammal viszem! Ott fog élni, az én falumban, egy tizenhét gyerekes legszegényebb családnál, átélve a szegény népe sorsát, kenyéren és vízen tengődve.

De én tovább nem maradhatok. Látni akarom édesanyám legelső mosolyát. Ez lesz az én jutalmam, ahogyan én az Övé...

Így volt, mese volt, aki nem hiszi, járjon a végére!

Öcsi azóta átköltözött az Esthajnalcsillag Udvarába. Egy csodás égi hintón repítette a Táltosa oda. De a csillagok közül is örökké szemmel tartja angyali seregével az emberekben lakozó, gonosz, ártó szándékot, így segítve az Igazság és Szabadság Urát a kormányzásban.

Négy rövid

Ó, barka...

ó barka barka
jön-e tavasz szívemben
hó betakarta

Kék

Ó szállsz a szélben
kék ég kék szemeiddel
pereg a könnyem

Éled

Természet éled
szép napjaid éled
érzed a véget?

Ma

Sepsiszentgyörgy, 2018. május 20.

ma
hunyt ki
őszintén
lelkemben a
harag szikrája

Az angyal

A kislányka odavonszolja a támlás széket az ablakhoz. Felmászik rá. Az eget fürkészi. Sűrű pelyhekben hull a hó. Keresi az angyalt, minden reá vonatkozó szót megjegyyez, ellenőriz, az angyalkát várja szíve minden dobbanásával. Tudja, csak holnap este jön, de már ma áll és vár rendületlenül. Meg kell látnia. A levelét már rég elvitte az angyal az ablakból. Remél. Nem is az ajándék izgatja, hanem hogy hol él az angyal, milyen, s hogyan fér be a kulcslyukon.

De most csak bámul, bámul, és a sűrű hópelyhek táncának varázsában oly könnyűnek érzi magát, mintha ő is képes lenne úgy repülni, mint a legeslegszebb, legeslegjobb angyalka, az övé, elképzeli, és szinte látja, megelevenedik... A nagy várakozásban elálmosodik, lekoppan a szeme, szőke tincsek omolnak vállaira.

– A Kincsem! Ó, vigyük az ágyba, apjuk!

Lefektetik, betakargatják.

– Már elég nagy, otthagytam a fát a színben, reggel ha kimegy, meglátja, mondja szigorúan az apa. Az anya tűnődik, vajon jó-e, helyes-e, itt van-e az ideje, de nem szól semmit.

Reggel a lányka valóban felfedezi az üres fenyőfát. Visszarohan az anyuhoz, s riadtan, félénken hebegi, dadogja, mit látott; édesanyja megsajnálja és azt füllenti:

– Ha megzavarják az angyalkát, díszítetlenül hagyja itt a fát, és biztosan megkér majd, hogy díszítsük fel, hiszen rengeteg a dolga.

A kislány kipirult arccal, indulatosan feleli:

– De nekem úgyis elhozza ma este az én angyalkám, feldíszítve a karácsonyfát, mert én már megpillantottam őt, mert van és szeret.

És ismét áll az ablaknál rendületlenül, nem lehet onnan elmozdítani, alig eszik, alig hall-lát, egész nap ott ücsörög, de este újra csak belealszik a nagy várakozásba.

Az Angyal javában díszíti a fát. Éjjel 2 óra. De még csak félig van kész, a csöppség pedig nyugtalan álmából felriadva, megpillantja, amint az édesanyja aggatja a fára a szaloncukorkákat. Az anyu ekkor odavisz párat az ágyához, és kérleli a kislánykát:

– Gyere, te is, kicsi Fedák Sárím, segíts díszíteni! – de a kicsi Sári nem is hallja a többi kérő, kérlelő szót, csak iszonyatos csalódást érez, szétdobálja a kezébe nyomott pár szaloncukrot, úgy kiabál:

– Ha nincs, nincs! Nem is kell, semmi se kell! – és visszabújik, be a paplan alá, onnan szűrődik ki halk zokogása. És mintha az álmok várából hullana alá zokogva a mélybe, ezernyi darabra törik benne a legszentebb hit, sírva, nyöszörögve alszik vissza.

Korán reggel. Kipattan a lányka szeme. Ott a karácsonyfa, gyönyörű, és az ajándékok alatta. Az édesanyja alszik. Megcsodálja a fát, van, itt van, ajándék is van, talán mégis van Angyal? Itt a földön.

Odamegy és megpusztilja a legeslegszebb, legeslegjobb saját Angyalát, szívét előnti a megértés, a megbocsátás és szeretet lángja.

A tini és a tárgyak

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy úrficska. Mindene megvolt neki, még külön szobája is.

De az bizony minden nap úgy nézett ki, mintha orkán repítette volna szét a füzeteket, a lapok ott lapultak a sarokban kizuhanva az irattartókból, szanaszét mindenféle íróeszköz, vagy mintha csata dúlt volna, hol párnaháború, hol igazi fegyveres bicskatámadás, hol tengés-lengés, egész napos; a szék a szekrényajtó egész nap lengett, csak lengett, nem volt percnyi stabil állapotuk. A tárgyak senyedtek, tengtek, lengtek, szenvedtek, már nagyon unták a nem rendeltetésszerű használatukat, az örökös hadiállapotokat. Nem volt elég, hogy a ruhák egymást nyomták a székre hajítva, a drágalátos csemete még rájuk is dobta a vizes fürdőköpenyét, kendőt, majd rájuk ült.

Szóval, hiába volt a szép szó, a szülői szigor, vagy talán nem is volt, vagy nem volt jó a pedagógiai értéke, mert a rendetlenség maradt.

A tárgyak megsokallták már hallgatni az örökös vitát, összedugták a fejüket és tanácskoztak. Előbb mindenki elsírta rejtett bánatát.

Legjobban a szék és az asztal panaszkodott, de a számítógép ezt nem hagyta annyiban, elvégre ő dolgozik a legtöbbet, mondta, nincs pihenője, csak hajnal felé...

Mindannyian összevissza panaszkodtak, az ágy azon morfondírozott, hogy nappal csak heverésznek rajta, fél éjjelen meg üresen árválkodik:

– Felborult az Idő, Pajtás! – szólalt meg az óra.

– Fel ám! De te csak hallgass, nekem az arcomba bicskával faragnak, nézzétek, megöregedtem, annyi ránc az arcomon, alig ismerhettek rám a szenvedésben, kedves Társaim. – siránkozott az asztal.

A szék sóhajtozott:

– Hadd el, Komám, nekem az összes csontom ropog, a lábaim fájnak leginkább az állandó lengetéstől, sokat kell fél lábon, akarom mondani, két lábon állnom, egész nap szédülök belé.

– Az semmi! Nekem a legszörnyűbb, nem pihenhetek soha, állandóan verik a billentyűimet, nem kímélnek, sem engem, s az áramot sem nézik, semmi nem számít – erősködött a számítógép.

A falon a poszter és a térkép közbevágott:

– Már semmit se látunk a portól, Testvérek, a gazdit is csak a hangjáról ismerjük fel.

A karosszék:

– Agyonnyom a sok vizes ruha, elázok, rohadok, Testvéreim a szerencsétlenségben...

A szőnyegnek is volt ám bánata:

– Meguntam szagolni a sok bűdös zoknit!

Mind egyszerre beszéltek már.

– Elég volt! Valamit tenni kell, nem csak tétlenül ülni.! – kiabáltak összevissza.

– Hát ez az, leckéztessük meg!

Összedugták a fejük, titokban tanácskoztak.

No, volt aztán lecke az Úrficskának!

A bicska megvágta a kezét, a szék kiugrott alóla, a számítógép lefagyott, a ruhák mind a földön, egyetlen kupacban heverték.

Az Úrfit az ágy kidobta, pontban a felkelési időben, s hát huppan és mekken, a nagy kupac ruha tetején landol, s körülötte csak úgy tornyosulnak a ruhák.

– No, Úrfi, keressél meg! – mind egyszerre beszélnének.

Úrficska fel akarna öltözni, kiválasztja az egyik inget, a többit lehajítja a székre, de állandóan mellé löki, azt hiszi, próbál jól célozni, s uram Isten, a szék kiugrik a repülő ingek, pólók, nadrágok alól, és minden ismét a földön köt ki.

Fel nem foghatja, mi történik körülötte.

Valahogy leülne, de a szék felborul, épp a ruhatorony mellé esnek.

– Ejnye, tán megháborodtam! – állapítja meg már hangosan beszélve. – Semmi sincs a helyén, egy szempillantás alatt elveszítettem a tájékozódó képességemet! Jaj, jaj, mi van velem?

Bekapcsolja újra a számítógépet, az asztalon szétszórt morzsákat lesepri a földre, de azok azon nyomban mind visszaugrálnak, viháncolnak a monitor előtt, semmit se lát tőlük.

– Kész, dilis, örült lettem... Jaj, jaj, jaj!

Mélylégzés után nyugalomra inti önmagát:

– No, nyugi, figyeljek csak oda!

Újra összesepri a tenyerével a morzsákat, a szemétkosárba teszi óvatosan, s hát nem ugrálnak ki, majd aztán sorjában kezdi válogatni a ruháit, legelőbb az ingeket, vállfára rakja, beteszi szépen a szekrényébe, s örömmel nyugtázza, hogy fogyni kezd a kupac, mindent osztályoz, helyére tesz, felszusszan, veszi a portörölőt, letörli a képernyőt, s lám, a gép működik ismét. Nagyon megörül, az ágy-neműt is elrendezi, amikor nyílik az ajtó, s belép az anya.

– Fiam, micsoda rend! Nem vagy beteg? – már-már rémüldözne, de a tárgyak cinkosan rámosolyognak.

Még jobb lenne, ha nem mese lenne!

(Sepsiszentgyörgy, 2016. július 1.)

Válság

*„Adj Uram, türelmet, hogy elviseljem,
amin nem lehet változtatni,
Adj Uram, erőt, hogy változtatni
tudjak azon, amin lehet.”*

(Reinhold Niehhr)

Már a nászéjszakán felsejlő válás gondolatát számúztam a tudatalattimba, nem is tudtam, hogy az egész szinte 30 évnyi együttélésünk is tipikus példája lesz az együtt is különélésnek, várásnak, vágynak, hogy egymásra találunk, nemcsak a házasságlevél a konkrét tárgyi bizonyítvány ország-világ előtt, megszületendő gyermekeink előtt: összetartozunk.

Nem, nem tartozunk össze, még akkor sem, ha hull a könnyem érted, de te ezt nem érted, mert te bennem is önmagadat szeretted, s most is egyetlen gondod: mi lesz veled, nélkülem...

Nem gyűlöltelek meg eléggé, mert igen nagyon megismertelek, hibáiddal együtt is szerettelek, úgy kellek neked, mint a falat kenyér, amely nélkül nem lehet élni, minden fogás mellé „dukál”, csak úgy észrevétlenül, csak kiegészíti a „fogásokat,” nem baj az sem, ha netán elszáradt, nem megy kárba, odahajítod a disznók elé...

*„Ne adjátok a szent dolgokat
a kutyaáknak,
és gyöngyeiteket se szórjátok a
sertések elé,
különben még eltapossák
lábukkal,
és megfordulva széttépnek
benneteket.”
(Máté: 7: 6)*

Csak a szolgáltatások automata gépévé tettél, mint az automata mosógépet, be lehet előre programozni, otthon végezze a dolgát, míg sürgölődsz a nagyvilágban, ne csapjon nagy zajt, „meghibásodás” nélkül, hisz milyen sokba került, utánajárni, megszerezni, még bizonyos „korlátokat” is átugorva... S ezzel kész. Van, mint a levegő, végezze a dolgát „rendületlenül.” S végezte is szorgalmasan, hisz állandóan beszennyezted magad a nőügyeiddel, szeku ügyeiddel...

Sohase kérdeztél, s ha mégis, nem a felelet volt a fontos, hanem ennek ellencáfolata, csak egyetlen helyes döntés létezett, a mi döntéseink a te döntéseid voltak.

S ma már minden este gyilkolna a szemed tüze, s repülnek kezedből az agyam felé a kőkemény tárgyak, s naponta nő bennem a félelem, fájdalom, aggodalom egyenes arányban, ahogy tebenned az alkoholizmus kiváltotta agresszió: mindenféle emberi jóérzésből, civilizált modorból kivetkőző vulgáris szavaid özöne úgy borít el, mint a láva, megégetve élve-elevenen, mindent elborítva, ami talán még ép volt bennem, törnek-zúznak vulgáris kívánságaid trágár megfogalmazásban, hogy félreálljak az utadból, tudd „megvalósítani önmagad”!

Tudd! Nem baj, ha nélkülem, csak tudj talpra állni, csak bármely, akár idegen ember iránt érzett rokonszenvvel is kívánnám: találj olyan társat, amilyent bennem nem leltél fel, hátha lehetséges lenne elméletileg, de gyakorlatilag?! Mentsen meg az alkoholizmus mocsarából önmagad miatt és gyermekeink miatt!

Sohase hittem, hogy a válás épp oly elemi erővel gyötör meg, mint szinte drága jó Gyermeünk elvesztése... Lassú haldoklás ez, összesítve mindent mindkettőnk számára, csak te nem vetsz vele számot...

Nem tudtalak megmenteni, még önmagam teljes feladása árán sem...

Nem tudok több áldozatot hozni érted, kifogytak rejtett tartalékaim is. Erőt akarok gyűjteni, hogy elviseljem az életet ÖCSIKE nélkül és nélküled... Hátha képes leszek rá, hisz valójában mi sohasem találkoztunk a lélek azonos hullámhosszán...

Ha el is válnak életbeli útjaink most, visszatérsz a halálban talán, ha erősebb lesz a vágy, hogy haló poraid az elhunyt gyönyörű ifjú Gyermeünk mellett hamvadjanak, ahogyan halálakor elterveztük a fiunk sírja mellett: *Ő középen, legalább a halálban legyünk húiek Hozzá, ha már életében nem tudtuk megvédeni a haláltól, egymással tusakodtunk, nem figyeltünk Rá eléggé, nem sejtettük..., mint azt sem ma még, meddig bírom Nélküle, és meddig nélküled, és azt*

sem, nem válok-e „fúriává”, ha valóban találsz egy nőt, aki elfoglalhatja egy olyan asszony helyét, aki igaz hittel, határtalan szeretettel hordozta ki szerelmünk „gyümölcseit” a szíve alatt, és egyetlen nagyratörő álma egy csendes, békés családi élet volt...

Szertefoszlott, mintha szappanbuborék lett volna csupán, de oly varázslatosan színpompás volt veletek az élet, mint amilyen sivár lett a Tragédia után és mostanában, Sötétség, mint a Pokol fenekén...

Nincs is Pokol, mert én már élve a pokolba kerültem, beköltözött a szívembe, fordítva jobb lett volna: én halva a pokolba, hogy ne is érezzek semmit, se gyászt, se önsajnálatot, se sajnálatot...

De te sohase sajnálj engem, nincs jogod már ehhez sem! Egyedül én sajnálhatom önmagam és téged is, és egyedül én értem meg, hogy a valamikori valódi éned szép csendesen, fokozatosan kimúlt a pincébe, bárba, korcsmába kullogás közben... S aki ma vagy, az nem te vagy (ládd, még most is mentségeket keresek), csak valami förtelmes, a szíve mélyéig és agya velejéig romlott és züllött valaki, aki azt űzi el maga mellől, aki a legjobban szerette és megérthette.

(Szatmárnémeti, 1997. november 6.)

Felhők nélkül

Felsejlik előttem, mintha csak lenge fátylon át, s ez a fátyol leheletfinom, és színes, csupa eleven piros, lila és rózsaszín, olyan elevenen lengeti e fátyolt most az emlékezet, mint amilyen elevenen mászkáltunk fel az istálló padlására szappanbuborékokat eregetni a legédesebb korban.

Abban a korban, melyben még a gyermeki lélek függetlenül attól, milyen társadalmi közegben él, nincs idő, tér – csak egy van: a játék. Most e lenge fátyol félrebillen. Egy kislánykát látok a jégen. A falut átszelő patak jegén egy pirinkó szánkócskát húz, és felindul a meredek partnak. Csak nem akar ott lecsúszni? De bizony, minden baj nélkül sikerül, mert nincs is veszélyérzete, mert a szülei nem olyan túlzottan aggódoó fajták, csak amilyen kemény szívós fajta általában a székelység, csak olyan lehet e csöppség, nem több két évesnél, nagyobb a pinduri szánkó, nem is igazi, de eredeti, mert az apai lelemény álmodta meg a legkisebb gyerekeknek, mint a mesében: övé a legtöbb szeretet, a szánkó és korlátlan szabadság.

Kell-e, lehet-e ennél szebb kor?

A szánkó: egy deszkadobozból átalakítva, negyven centinél nem hosszabb, de rendesen megtalpalva, csúszik is fürgén...

Már rengetegszer megjárta a kapuval szemközti meredek domboldalt, nem fárad, nem éhes, nem álmos, nem fázik. Melege van. Kicsi szürke posztókabátja nincs begombolva, de e szürkesség nem teszi mégsem egyhangúvá, mert a kabátot feldobja a lányka arca, mely oly piros és selymes, mint a kora hajnalban kipattanó legszebb piros rózsza.

Sehol senki. Egyedül van a jégen. Testvérei még iskolában, a többi gyerekekkel. A vele egykorúak még alusznak talán, vagy anyukájuk nem meri őket kiengedni. Mert a falu szája sohase hallgat. Most se, s az erdőre menő favágók reggel észreveszik a gyereket, akkor még nem teszik szóvá, de dél körül újra megpillantva őt, nem állják meg, rá ne pirítsanak „az anyura”, kissé feddően, kissé élcelődve:

– Meg akarod fagylalni azt a gyereket?

Dehogyar akarja! Minden anya a legjobbat akarja a gyerekének!
(Dehogyar mindegyik, van, amelyik eldobja, stb., végiggondolni, még az is iszonyat)

Kívánja: legyen erős, edzett, mint az apa, kedves, szelíd, mint az igazi anyák. Nevelnek szívük minden szeretetével, ösztönösen, ezért talán a legkevésbé tévednek. Jól „be van ez is programozva”.

Be kár, hogy nem emlékezünk életünk eme legkorábbi korszakára, a legboldogabb, legédesebb gyermekkorra, csak szüleink meséiből van tudomásunk róla, amit és amennyit említésre méltónak ítélték a számunkra.

Így nem emlékezhet e lányka sem rengeteg dologra: a régi házra, a legelső szavaira, melyeket oly áhítattal lestek le az ajkáról szülei, testvérei.

Pedig jó sora volt neki.

A család legkisebb gyereke, a harmadik, amolyan „Isten adta” (be nem tervezett gyerek, csak „úgy lettek” akkoriban a kicsik, nem mint manapság. Nem várták meg, legyen kész az új ház, kocsik, netán hétvégi ház, s aztán tán jöhet a gyerek... Még szerencse, vannak kivételek, merem remélni: a többség), így elfogadták kis dilemma árán ugyan... (az anya a elindul Szentgyörgyre „eltetetni” a nem kívánt gyereket, de hogy, hogy nem, visszafordul. Talán a lelkiismerete szólal meg, a vallásossága befolyásolja vagy egyszerűen a beavatkozástól való félelem? Mindegy ma már, mi miért és hogyan volt, de talán az ilyen eseményt soha nem szabadna megtudnia a gyereknek, még akkor sem, ha olyan felhőtlenül boldog élete lett gyermekkorban, mint a kicsi hősöknek...)

Hősök még nagyon kicsi, és egyáltalán nem „hőstípus”. Félénk, kicsit visszahúzódozó, amolyan „jól elvan egyedül” a játékaival. Az anyja mesélte: négy éveske volt, a mikulás hozott valamilyen kirakós játékot, a képeket kellett kiraknia, a kép alapján összeilleszteni a darabokat. Le sem tette a kezéből egész este, le sem ült, amíg ki nem rakta az egészet. A végén már magában sajnálta az édesanyja, miért is vette meg ezt a játékot, sajnálta szegényt, látszott rajta, bele van fáradva, a kicsi arca is gondterhelt.

Minden dolgát ilyen alapos ráfigyeléssel végezte nagyobb korában is. Mint minden gyermek sorsát, úgy ennek a kislánynak is meghatározta az a mód, ahogy és ahol a szülei éltek. A Székelyföld egyik falujában, alig hét kilométerre a megyeszékhelytől, a várostól. De

akkoriban ez a távolság megfelelt több száz kilométernek, ha a szülők be is utaztak néha a városba ügyes-bajos dolgaikat intézni, nemigen vihették a gyerekeket. Talán ez a kislány mégis elvárhatta volna, hisz a szülők az átlag falusiaknál módosabbak voltak, az anyai nagypapa a falu egyik legtehetősebb embere, de mire ez az unokája megszületett, már kuláknak nyilvánították.

Szigorú, szálfagyenes székelő volt, aki nem paktált le a „hatalommal”, sértődötten, kissé félrevonultan élte le öreg napjait. A lánya a falu egyik szép lánya, hét osztályt végzett, de nem került ki végül a falu határán túlra, ámbár volt magyarországi kérője, de az apa előbb meg akart bizonyosodni, milyen jövő várna a lányára; egyedül utazott el Magyarországra szétnézni, s hiába felelt meg a fiú sok szempontból: jóra való, szemre való és legfőképp elég tehető, a tanyai életet nem tudta elképzelni a lánya életterületén, de azt hiszem, még nagyobb, de burkoltabb indok is lehetett: a mérhetetlen távolság... Mint ahogy a gyertyát elfújja a legkisebb szellő, úgy fújta le az apa ezt a házasságot. És akkor a lánynak mukkannia sem volt joga, bátorsága. Az esetleges belső, rejtett bánatot nem volt édesanyja, aki leolvassa az arcáról. De az is lehet, nem is lehetett olyan mély seb, talán mégis jól döntött az apa? Ki tudja? Ennyi év távolából.

Abban az időben, ha a lánynak már akadt vőlegényjelöltje, nemigen táncoltatta más fiú azt a lányt, és így a szakítás után ezt a lányt sem vette fel senki táncolni. Sokáig. De egyszer mégis... A falu egyik jóval szegényebb sorban élő legénye. És a lánynak első látásra megtetszett. Házasság lett belőle, bár az apa egyáltalán nem volt elragadtatva... Pedig a fiú átlagon felüli volt, értelmes, okos, dolgos fiatalember, amilyen épp ennek a lánynak illett, aki bizony eléggé csendes, visszahúzódozó, félénk természetű volt, de ha feloldódott olyan gyönyörűen ragyogtak az égszínkéék szemei, mint este a sötét égen a csillagok.

A fiatalasszony alkalmazkodó természet, vállalja az egyáltalán nem könnyű életet a férje oldalán. Abban az időben, a múltban. De mikor? De minek fontos ez? A mai fiataloknak, akik meg (de inkább nem) akarják ismerni a múltat, a szüleik életét...

A kis csöppség gondtalanul növeget tehát apja, anyja, nővére és bátyja örömeire. Ő a vigasz az erőt idő előtt felőrlő napi nehéz fizikai munkától megfáradt apának, aki esténként boldogan kapta ölebe, ringatta a térdén, talán mesélt is neki, de ezek nem valódi népmesék

voltak, hanem a kedvenc állatairól szőtt rövid, érdekes, oktató célzatú elbeszélések, inkább félig való... Az ő lovai nem ettek parazsat, nem voltak táltosok, hanem a mezőt és erdőt járók, szénát hordtak a Peleskéről, répát a mezőről, de találkoztak néha medvével is, itt jöttek aztán az izgalmas, érdekes fordulatok, hogyan kell megőrizni a jelenlétet, mit kell tenni, belefoglalva valódi megtörtént eseteket, de felöltöztetve, kiszínezve, kissé félelmetesen, mégis tele székel furfanggal, észjárással, mert amikor már túl nagy volt a rémület a gyermekei szemében, az apa elnevette magát, jelezve, csak ugratja az apróságokat, hisz hamar jóra fordította a meseszál menetét, végül is nem ette meg a medve az embert...

Kedvenc meséje volt a kicsinek a rossz farkasról szóló.

Persze, ki emlékszik valójában ezekre? Kár...

De azért ez nem volt hiába, mert mélyen a tudat alatt minden elraktározódik. A gyermekkor soha vissza nem térő, és többé soha el nem érhető felhőtlen boldogsága.

Nem illik...

A Lidlben egy kis lurkó játszik, szaladgál körbe-körbe, a szüleire pislant, akik azonban nagyon belemerültek a vásárlásba, így kissé még megpördül, figyel, nézik-e, nem, még nincsenek sokan, a bevásárló kocsik nem verik le egymást. Van hely itt most bőven, bújócskázni is.

Figyelem.

Aranyos, értelmes, valamit dúdolgat, én rámosolygok.

Ő vissza.

Közelebb jön, megbátorodik, elbújik, előbújik, én már nevetgélek, megfeledkezve a helyről, körülményekről, nem is veszem észre, belementem a játékba, mintha az én aranyos három éves unokám lenne. Valami melegség önti el a lelkem. Újul a világ, mosolyogni kéne minden gyerekre, ez jut eszembe, romlatlan lélek még, pusztit küld, be is mutatkozik:

– Eu sunt Sandru!

Én is mondom neki románul, hogy én nagymama vagyok, épp ilyen szép és aranyos unokám van, mint te.

Most már mintha ismerősök is lennénk, énkörülem szaladgál, majd pörög, pörög, pörög. Már szinte félek, mindjárt elszédül. Valóban, picit meginog, rálép a lábamra, de én megtartom, bocsánatot is kér, pedig én dehogy haragszom, épp ellenkezőleg, nem sértődsz meg, nem vagy dühös, mert már érted, hogy minden gyermekre forduló őszinte pillanat kivirágzik a gyermeki lélekben, és az ő mamája is voltam pár percre, szinte szerettem volna magamhoz ölelni.

Ritka pillanat, amikor megérted, hogy egy vagy vele, hiába más nyelv, a szeretetnek nincsen nemzetisége, amíg idáig eljutsz, óriási az út, egy egész emberélet...

A szülők kosara tele, intenek a kisfiúnak, és felém tekintgetnek. Nem tudom, látták-e, milyen jól szórakoztunk pár percig, de úgy tűnik, megdorgálják, szűrős szemekkel végigmérnek, s kifelé indulnak. Nézek utánuk. Azon tűnődöm, vajon mit mondhattak neki?

De ekkor megfordul a kis Sandru, cinkosan rám mosolyog és küld egy pusztit.

Kifordulni látszik az élet a normális kerékvágásból? A lányom arca inkább feddő, de azért mosolyog ő is és halkán súgja:

– Ne bámuld a más gyerekét, nem illik!

Hm... De kitől tanulhatja akkor, hogy jó a világ, szép a világ, ha zord, közömbös tekintetek övezik az utcán, a bevásárló központban, parkban és szinte mindenütt?

Három székek

Hol volt, hol nem volt, volt egy szegény ember, és volt neki három fia. Csendben, békességben éldegéltek egy aprócska faluban.

A szegény ember asztalos volt, nagyon szerette a csemetéit, készített is nekik három széket, s hogy meg is tudják különböztetni a lurkók, mindegyiket méretre szabta, a legnagyobbé a legnagyobb persze, a középsőé kicsit kisebb, a legkisebbé szintén kicsit kisebb.

Nagy-nagy szegénységben éltek, de a gyermekkoruk felhőtlen volt, mert az édesanyjuk és az édesapjuk igazi jó szülők voltak, így szépen felcseperedtek, s hárman háromfelé széledtek szét a világban: a legnagyobb Amerikában, a középső Svédországban, a harmadik Ausztráliában kötött ki.

Mit volt mit tenni, elengedték őket, boldoguljanak, a szülők fájó szívvel ugyan, de belenyugodtak.

Apó egymásba illesztette a három széket, s a kamarában porosodtak évekig. De megunták már nagyon a használaton kívüli, bezárt életet, összesúgtak, s elhatározták, indulnak ők is világot látni.

– De hová? Hiszen azt sem tudjuk, hol élünk – mondta a Középső Szék.

– Ti nem, lustaságok, de én igen, este, mikor már mindenki elaludt, az apó által minden este szépen összehajtogatott Háromszéket én szép csendben kinyitottam, és minden éjjel szinte hajnalig olvastam, amíg ti horkoltatok. Aludni nem tudtam, aztán lassacskán megtanultam olvasni, elloptam a tudást apótól, amikor fennhangon olvasott, hogy hallja a sürgölődő Mami is, amíg készült a vacsora.

– Nahát Öcskös, mutasd, mit tudsz!

Hát erre a Legkisebb Szék kinyitotta az asztalon heverő újságot, s láss csudát:

– Háromszék, független napilap – betűzte ki. A megyénk lapja, és még azt is megkockáztatta: – Én amondó vagyok, érzük be előbb a legszűkebb szülőföldünkkel, ismerjük meg, így a helyes.

– Mondasz valamit – helyeselte a Középső Szék. – Rendben van. Már nagyon kíváncsi vagyok, milyen is a megyénk fővárosa.

El is indultak, mentek, mentek, mendegéltek, gyönyörű tavasz volt éppen, illatoztak a fák, a virágillatban megfürödtek, egyre fürgebbek, vidámabbak lettek, s szinte összeakadt a lábuk, pörögtek, forogtak, megrészegülve a tavaszi zsongástól, a szabadságtól. Három falun is áthaladtak már viháncolva, s ekkor a Legnagyobb Szék így szólt:

– Aki a leghamarabb ér be a város központjába, az lesz a győztes!

– Nem érdemes sietni, hiszen akkor meg sem ismerhetjük legalább az utunkba eső falvainkat, én jól szét szeretnék azért nézni! – kockáztatta meg a Középső Szék.

– Nem a gyors megérkezés a fontos, hanem az Út – kelt védelmére a középső testvérének a Legkisebb Szék, de nem folytathatta, mert a legnagyobb a szavába vágott.

– No, akkor ti csak bandukoljatok, úgyis én leszek a leggyorsabb, a nyerő! – s el sem búcsúzott, útja egy egész rohanás volt, addig-addig, amíg már remegtek a lábai a kimerüléstől. Megállt pár percre pihenni. Arra haladt el egy Koldus, aki arra kérte szépen, engedje megpihenni, mert úgy fájnak a csontjai, nem tud felállni, ha a földre heveredik.

– Azt már nem, hogy is gondolod, hogy összekenj, menj a szemem elől a fészkes fenébe – dohogta a Legnagyobb Szék.

A Koldus csendes megjegyzését meg sem hallgatta, meg is bánhatta később, mert az illető varázslatos Királyfi volt álruhában.

– No – gondolta a Királyfi –, lássuk, mivel is büntesselek meg...

Kicsit gondolkozott, s lám, fürgeteg támad, a Szél felborítja a gőgös Legnagyobb Széket, és úgy görgeti, hogy minden porcikája sajog, és úgy, hogy vacog már benne a lélek.

A testvérei egy darabig pihengettek, aztán mendegéltek, de a Középső Szék is hamar ráunt a nézelődésre, gondolta, inkább utoléri a nagyobbik testvérét.

Ő is találkozott a Koldussal, aki most kenyeret kért tőle, már-már szinte megsajnálta, még volt az otthonról csomagolt pogácsából, de hirtelen közeledtek a Koldus toprongyos gyerekei, s amikor ezt megpillantotta, kereket oldott, szó nélkül faképnél hagyta őket.

A Legkisebb Szék is találkozott később a Koldussal és a purdékkal, megsajnálta, hamarjában mind szétosztotta közöttük a megmaradt pogácsáit.

Elégedetten majszoltak a rajkók, mindnyájan felcsimpaszkodtak a formás, aprócska székre, le is kopott róla a festék mind, annyit hancúroztak rajta, mire az apjuk előkapott a zsebéből valamit, a két markában összegyúrta, aztán szétnyitotta, s hát láss csudát, már egy pompás hintó állt előtte a semmiből, s benne a Király és a Királyfiak.

– Megjutalmazlak a jóságodért. Mi a kívánságod? Arany, ezüst vagy valami fontosabb?

– Kérlek, vegyél fel a hintódra, hogy érjem utol a testvéreimet, mert már nagyon hiányoznak, még soha nem voltam tőlük elválva, most érzem csak, milyen nagyon szeretem őket, hiszen a testvéreim, nem veszíthetem el őket semmi áron. Nélkülük ez a gyönyörű háromszéki táj is sivár lenne.

– Hová igyekeztek? Sepsiszentgyörgyre ugye, ott most vannak a városnapok, odáig viszlek, ne búsulj!

– Igen, persze, a fővárosunkba – s izgatottan foglalta el a felkínált helyet a hintón.

A Legkisebb Szék most nagyon boldog volt, a városig új ruhát kapott, ő is úgy csillogott-villogott a tavaszi fényben, mintha csupa aranyból volna. Aztán a kicsi királyfiak sorban ültek rajta. Büszke és boldog volt. Egy szempillantás alatt, mire feleszmélt, a város főterén letették, és egy enyhe porfelhőbe burkolózva úgy eltűntek hintóstól, táltos lovastól, mint a kámfor.

Még fel sem ocsúdott a nagy megdöbbenéstől, csodálatos volt a város, éppen a tűzijátékban gyönyörködtek a város lakói meg az ide összesereglett vendégek, azt hitte, a mesébe pottyant, olyan varázslatos volt az ég, a tűzijáték, hogy elnézte volna ítéletnapig, de vége lett sajnos, felgyúltak a lámpaoszlopok fényei, kivilágosodott a tér, és egyedül csak ő tündökölt ottan, mintha a Székek Királya lenne, tapogatták, csodálták, bókolgattak neki, ki akarták sorsolni valakinek, de ő nem akart senkié lenni, hiszen még mindig várja haza Ausztráliából a gazdáját, akinek már négy éves a kicsi fia. Csak az övé lehet, senki másé.

– Nem lehet, nem vagyok eladó tárgy, én ajándék leszek rövidesen Öcsikének. De megrázom magam, és hullani fognak az aranypénzek, de csakis jó célokra fordíthatjátok, a gyermekeitek taníttatására és kirándulásokra a csodás szülőföldjükön. Oltsátok be őket a szülőföld szeretetével, ne széledjenek el a nagyvilágban, mert több pénzük

lehet ugyan, de az önmagában nem jó semmire... Ne kelljen megismerniük az otthontalanság keserű ízét!

Megrázta magát, pörgött, forgott, repültek az aranypénzek, mindenki táncolt örömében. S hát láss csudát, odaért a Legnagyobb Szék és a Középső Szék, a testvérek is, fáradtan, bágyadtan, porosan, és felismerték őt, most bezzeg odabújtak a bátyjai is a lábaihoz, be-aranyozta a jóság és szépség a szívüket, és a tér minden embere úgy érezte, talán egy picikét jobb emberek lehetnek a további életükben.

(Sepsiszentgyörgy, 2018. május 3.)

Elveszve

A mama már egy héttel az indulás előtt készül a nagy útra. El sem hiszi, hogy világot láthat, ő is, a gyerekeinek hála. Pár nap alatt, ha igaz, Bécsbe, Pozsonyba és Prágába utaznak, három fővárosba.

Minden nap eszébe jut valami nagyon fontos, a múlt minden réme és szörnyűsége, hiába találtak egy nagyon fontos rák ellenes gyógyszert már Magyarországon – anyósa minden reménye ebben az egy orvosságban volt –, a férje kiutazási kérése elutasítva... Nem mehetett, talán megmenthető lett volna az édesanyja...

A férje kérdésére, hogy miért nem kaphat útlevelet, a szekustiszt válasza a következő volt:

– Tudja maga nagyon jól, hogy miért...

Igen, tudták, megszenvedték ők is bizony ezeket az éveket 1980-tól kezdve.

„Micsoda idegtépő, nehéz évek” – gondolja –, és még mi minden eszébe nem jutott, a fia Szebenben katona épp az 1989-es forradalom idején. „Ó, Istenem, micsoda félelem a lelkemben napokig... Ó, mi naiv halandók! Micsoda átverés, puccs volt...” – jut eszébe kissé még most is megszügyenülten.

De valahogy sikerül elhessegetnie a múltat.

Most csak örülni akart végre. Utazni, világot látni. Budapestet már kicsit ismerte, de Pozsonyban és Bécsben azt hitte, hogy ezeknél szebb városok nem is létezhetnek, nem is sejtette, hogy Prága szépsége minden képzeletét felülmúlja.

Prága tartogatta számára a legszebbet talán, ha lehet így egyetlen szóba tömöríteni a szépségeket, mintha a mesében járna, el sem hitte, hogy itt az épületek is mintha csupa aranyból lettek volna, alig kapott lélegzetet a nagy csodálattól. Lépkedni is alig tudott, csak a család unszolására. A gyerekei felkészültek a látnivalókra.

– Gyorsabban, Mama, mindent látni akarunk! – és sorolták lelkesen a turisztikai látványosságokat. Neki már fájt a feje, a lába is kicsit, de most számba se vette, megszaporázta a lépteit.

– Majd még utólag is elolvasunk mindent a látottakkal kapcsolatosan, most szedd a lábad – kérte a lánya, és gyengéden belekarolt

az édesanyjába, be nem állt a szája, a szájuk, mindenről volt már előzetes információjuk. A mama csak ámult, bámult, csupa szem és fül, de nagyon boldog volt, és próbált mindenre figyelni. Olyan volt az arany utcácska, mint a neve, mint egy ékszerdoboz. Innen aztán igazán alig lehetett elmozdítani, minden érdekelte. A 22. számú házban lakott 1916 novemberétől 1917 márciusáig Franz Kafka. Testvére, Ottla azért bérelte ki neki a házat, hogy nyugodt körülmények között írhasson. Emlékét a házon tábla örökíti meg, innen is nehéz volt a mamát elmozdítani egy darabig. Ebben az arany utcácskában zsúfolódott össze a kicsi házacskák előtt leginkább a tömeg, a turisták áradata, egymás sarkába léptek olykor-olykor, már valóban alig-alig haladtak, ebben az óriási tömegáradatban kezdett szorongani, nehogy lemaradjon a gyerekektől.

Valahogy mégis eljutottak a Károly hídra. Csodálatos volt. A veje is sok érdekességet mesélt:

– A híd alapkövét az 1357-ben helyezték el. Az építtetők tojást és tejet is kevertek a köveket összetartó cementbe – s a mama kissé hitetlenkedik ezen. Itt már a fiatalok is lassítottak, fotózás a szobroknál és további mesélés, a veje mutatja is:

– Valahol itt, ahol éppen állunk, itt vetették a Moldvába Nepomuki János általános helynököt, mivel elutasította az akkori Vencel cseh király követelését, hogy adja ki neki felesége, Zsófia gyónási titkát.

Mama megborzadva tekintett le a folyóra pár percig magába roskadva...

Keresztelő Szent János szobra is ámulatba ejti a mamát, valami vallásos érzelem érinti meg, hálát rebeg magában, amiért itt lehet, hálát a látottakért, a gyermekeiért, unokáiért, és most percre nem figyel oda, és amire feltekint, nem látja a gyerekeket. A lánya két lépésre állt tőle az előbb, képeslapokat akart venni, a veje talán előre indult, nem tudta hirtelen, most mit csináljon. Automatikusan vette a mobilt, de ráeszmélt, hogy nincs jel, a kicsi mobilja itt nem működött, a félelem a szívébe szúrt, oly erősen, hogy nem kapott levegőt, úgy érezte, menten elájul, de nem, csak már remegett keze, lába, hiába lépett két lépést a veje után, mert a tömegben nem látott se előre, se hátra, elmozdulni nem mert, nem tudott. Verejtékezett az arca, és életében először futott át az agyán, micsoda szégyen, most mi lesz, lepergett lelki szemei előtt, amint sírdogál, körbeveszik az emberek és valami roppant idegenség érzése gyötri, minden, mindenki idegen, idegenek kérdezzetik, de semmit sem ért, aztán

rendőrök érkeznek, izzad a tenyere, behunyja a szemét, és látja a gyönyörű szülőföldjét, a csodás Kárpát kanyart, s szeretett szülővárosát, Sepsiszentgyörgyöt, s ekkor érti meg igazán Tamási szavait, hogy azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne...

Percekig áll bénán és sután, már gondolkodni sem tud rendesen. Csak áll rendületlenül.

Kábultságából a lánya érintése riasztja fel, akinek az arca most rettentően sápadt, megviselt, megölelik, megölelgetik, és ettől az öleléstől lepereg róla a bénító félelem, meg sem szidják többé egész nap, nem siettetik, a mama már nem is kíváncsi semmire, csak egyetlen gondolata van: megérezte, hogy idegen földön vannak, átérezte az idegen szó valódi jelentését.

„Csodálni lehet Prágát, de igazán csak otthon lehet otthon az ember” – gondolja, és végigperegnek az arcán az igazi és mély szeretet könnyei.

Az anyák tehetetlenek, ha nagyobb Erők parancsolnak...

1989 decemberében a fiam Szebenben volt katona. Disznóvágásra vártuk, 18-án érkezett haza, Szilágylelére. Még szerencse, hogy elengedték. Egész nap az apjával pusmogtak, politizáltak, oda sem mertem figyelni...

Másnap utazott vissza, elkísértem. Alkalmira vártunk, fel is vett egy román úriember. Hivatalos hangnemben kérdezgette, tudja-e, mi történt Temesváron, hány napra engedték stb. A fiam azonnal tudta, hogy kivel beszél. Jól beszélt, nem mondott semmit... Én csak csupa érzés voltam, mert akkor már rebesgették a faluban, hogy Tőkés Lászlót a szomszédos Menyőre hurcolták, és a temesvári eseményekről is keringtek már a hírek. Csupán 15 percet tartott az út Szilágycsehig, megkönnyebbülve szálltunk ki.

Másnap megtudtuk, hogy valóban ki volt a sofőr: a Rém, akinek arcát addig sohasem láttam, de a férjem igen sokszor. A mi körzetünk szekus főhadnagya, tartótiszt, aki a '80-as évektől kezdve megkeserítette az életünket.

És én, az anya, visszaengedtem a gyermekemet Szebenbe, az ottani Pokolba... Az anyák tehetetlenek, ha nagyobb Hatalmak parancsolnak... Az anyák csak éreznek és félnek...

Aztán felgyorsultak az események, minket is sodortak. 22-én megindult a zarándoklat Menyőbe – napokon keresztül vonultunk, mint a székelyek Csíksomlyóra. Mi először 23-án mentünk át az erdőn gyalog, de sokan szekérrel is, szinte a fél falu ott volt, épp akkor érkezett a Panoráma forgatócsoportja is. Hemzsegnek a katonák az utcán, a templom és parókia körbev éve reflektorokkal. Chrudinák Alajos – az arcunkról sugárzó öröm és félelem keverékét látva – biztató szavakkal szól hozzánk. Nem részletezem, azt a különkiadást mindenki látta. Tavaly, a huszadik évfordulón újra vetítették az MTV-n.

Az istentisztelet előtt megkértem Tőkés László tiszteletes urat, imádkozzon a katonákért: az én fiam is Szebenben van, semmit sem tudunk róla. És úgy imádkozik, ahogyan csak egy szabadító mer és

tud. Peregtek a könnyeim, de még napokig nem tudtunk meg semmit. Az aggodalomtól már nem is dolgoztam, csak elképzeltem, mit tesz most a többi édesanya. És tudtam és éreztem.

Azt, amit én.

Mindenki mást elsodortak az események, az emberek az utcán voltak, s míg dúlt a harc, dübörögtek a tankok, mi, anyák mélyen magunkba szállva semmit sem tettünk, csak vártunk. Vártuk, hogy mégis hazajön majd a gyermek, élve, egészségesen... Semmi másra gondolni sem mertünk. Csak ültünk, vagy inkább oda voltunk szögezve, mint Jézus a keresztre, a tévé, rádió elé, vagy eldőlünk félájultan, és szívszorongva hallgattuk a híreket, és semmi sem volt fontos az égvilágon, csak az, hogy él-e a fiú, minden anyának a legszentebb sajátja...

Így, készületlenül ért a karácsony, a szomszédok hoztak süteményt. Az édesapa még előző nap éjjelén elindult Szebenbe: elmegy megkeresni a fiát, pedig ott lőnek még. Az utcák tele vérrel, minden pár méteren igazoltatás, de megtalálja a kaszárnyában a gyerekeinket.

A román katonatársak az átélt borzalom után úgy ölelik át az első édesapát, mint a sajátjukat. Mindnyájan levelet írnak a szüleiknek, amelyeket aztán Brassóban dob postaládába, hogy a többi szülő is életjelt kapjon...

A mi fiunk karácsonykor telefonált haza. Soha életemben olyan boldog nem voltam, mint azon a szentestén.

Ne feledj

ne feledje gyönyörűszép nevemet (ajándékba tőled kaptam én)
viselgettem viselném is kár hogy már mindjárt én magam is
feledém

milyen jogon kérhetném hát tőletek
ne feledje a nevemet aki eltemet

ki tudja más hogy mi a félig ébren álmodás
látomás amint prédikál a pap s a díszes gyászsereg
hamar felejt nevet s hevet
mi eddig csak éltetett

tovább-tovább
a jó úton
sohase állj meg
félúton
ne tétovázz
hevítsen büszke
élni akarás

lásd „én tanító néni leszek” mondtam én kis óvodás
s a nagy álom valóra vált taníthattam oktathattam
szívvel-lélekkel tettem én tanítványaim gondolataiban
tovább élek hiszem én

tovább-tovább
a jó úton
sohase állj meg
félúton
ne tétovázz
hevítsen büszke
élni akarás

tiszta elméd okos fejed nem feled
ha eltemet

e tudatban büszkén hajtom le töprengő
elgyötört lelkemet és fejemet

(Szilágycseh, 1994. május 29.)

Lehet, madár voltam

Válasz B. Tomos Hajnalnak szeretettel

a csecsemőkori sírásomra
nem emlékszem
csak arra
hogyan lehet
madár voltam

tudtam repülni
tényleg
álomban
sok
évig
kicsi kisleány
koromban

és milyen
csodás
szárnyalás
volt

aztán az álmat
elfeledtem
letörték
szárnyaim

de ma is érzem
madárvoltom
a szívemben

(Sepsiszentgyörgy, 2018. március 31.)

Boldogító tudat

elrejtettelek mindenki
szeme elől,
s úgy öllelek
körbe a gondolatokkal
olyan félve
mint kismama
a magzatát

valahol belül
kibéleltem neked
egy rejtekhelyet

olyan
mint az égi mennyország
legbensőbb mása

valahol mélyen fészkel
oda bújtattalak
s mint magzatvízben
a Jövő
úgy akarlak tudni
olyan biztonságban

és olyan rejtélyes
és titokzatos is
csak a Sejtelem van
Te nem is fontos
hogyan tudd

csak

az a megmagyarázhatatlan
boldogító tudat:

Vagy valahol
mélyen bennem

nagy utat tettél meg

valakihez elérkezni
valakinek megérkezni
valakinek megmaradni

(Lele, 1999. május)

Ha nem így lesz...

ha hó leszek
ha hó ha hó
gyermeknek
jó hógolyó

szellő leszek
enyhet hozó
fellegetet
eloszlató

legyél bőség
legyél zápor
jószág legyél
legyél mámor

Rosszal szemben
mind kiállunk
Szabadság lesz
a két szárnyunk
szülőföldünk
fölé érve
zápor leszünk
szomjas földnek
a kalászkok
mind beérnek
bőség leszünk
hűség leszünk
ha nem így lesz
mind elveszünk

legyél bőség
legyél zápor
aki mindig
másat ápol

kék ég leszek
megnyugtató
álom leszek
és varázsló

a hátamra
felpattanhatsz
soha cserben
én nem hagylak

repülünk és
szállunk
szállunk
megváltónk lesz
szabadságunk

légy szeretet
és légy hála
omolj hűen
hon porába

*légy Szeretet
és légy Hála*

*bőség leszünk
hűség leszünk
ha nem így lesz
mind elveszünk*

(Sepsiszentgyörgy, 2018. június 4.)

Ellenőrzés

Az első szünet. Az irodalom szakos mint könyvtáros a saját irodájának is tekintett könyvtárban szokott lenni szinte minden szüneten, ahol hamar eltelik az a pár perc, előkészíti a következő órai szemléltető anyagot, tesz-vesz kicsit, és már be is csengetnek, legtöbbször lemarad a tanáriban folyó csevegésről. De ma valami más történik.

Amint kilép a folyosóra, és besietne a naplóért a tanáriba, látja, hogy két úriemberrel megy már az udvaron kifelé a férje. Rossz előérzete lesz, amit az igazgatónő szavai még fokoznak is. Megtudja tőle, hogy elkéredztették a férjét, át akarják tekinteni a kutatási anyagait.

„Kik ezek? Úristen!” – nyilall bele a félsz, és már el is fogja a düh, talán jogosan is, amiért mindenbe belekeveredik ez „a minden lébe kanál” férje, és minduntalan bele is akar.

„Ezek szekusok, a fene...,” fojtja magába a véleményét. Enyhe stressz, de nincs megállás, becsengettek, pörögnek az órák, minden energiáját beleadja a következő órába, hogy elterelje a rossz gondolatokat, de minden szüneten megrohanják a kétségek és tovább gyötrik.

Minden eszébe jut. „Mi a csodának kellett Kun Bélának is éppen itt születnie, s persze a férje semmiből ki nem maradhat, elvégre ő a történelemtanár.”

Bármit tett a férje, semmi se tetszett, és bizony a feleségnek se, hogy minden fontos személy náluk kötött ki, ő ilyenkor gyorsan átbukik a fején, átvedlik szakácsnővé és varázslóvá. „Érdekes, ki se teszem a lábam a faluból, és minden fontos személyt megismerek a saját házamban”, s szeretettel gondol Józsa Antalra, aki a Kun Bála centenáriumra készülve gyűjtötte az anyagot talán ‘81 nyarán.

No, és még ki is, alig ugrik be: „Bukarestből Dr. Augustino Deac a Stefan Gheorghiu Intézettől, Panca Augustin a zilahi levéltártól, megtekintettük a papilakon az egyházi anyakönyveket, az iskolában a naplókat, engem a kollektív gazdaság elnöke értesített, hogy csatlakozzam a bizottsághoz, és utána meg kell vendégelni.”

Az elején még úgy-ahogy élvezte is a dolgot, eszébe jut, hogy az anyósa házában vette fel a népdalkutató, Almási István a lelei zsibait

a helyi Lakatos zenekar előadásában az alszegen, még friss házas korában. „Meg is van a kötet, mi is a címe? Á, igen: Szilágysági magyar népzene,” sok helyi nótafa benne, aztán a 80-as évek, eszébe jut a szép szál ember, mint a neve: Szép Gyula, ő hívta meg a lelei táncsoportot a Székelyudvarhelyi Táncháztalálkozóra 80-ban. „Hála Istennek a 24. órában sikerült átmenteni az értékes zsibai nevű férfitáncot a fiatalabb nemzedékre, az idősebb bácsik hogy ropták a mi kis szobánkban, felszedtük a szőnyeget, mert minduntalan botorkáltak benne, de jó volt, Istenem! A két idős férfi is eljött velünk, ők tanították meg a fiataloknak, a volt tanítványainknak. Ez igaz, de alig értünk haza Székelyudvarhelyről, másnap hívták Szatmárra a drágaságomat, hogy miket is járt már a szája, hogy miért nincs magyar koreográfusa is Szatmár megyének... Értésére adták, hagyja a táncot. Persze, az sem tetszett, hogy kutatgatta a vidék múltját, semmi se tetszett...

Aztán a negyedik órán kiosztja a felmérőket, amelyet indigóval sokszorosított, s bizony, a padsorok közt sétálgatva ismét mereng a múlton...

Bezzeg a bukaresti elvtársak sem vetették meg azért a szilágysági szilvapálinkát, s olyan jól feloldódtak a végére, hogy alig akartak elmenni, a férjével még a pincét is látni akarták, a boros hordókat, ez alatt válthatott pár szót Antallal, elpanaszolva az elzártságot és a sárt, az ezredes a könyveket nézegetve elismerően bólintott, és kissé viccesen azt felelte:

– Húzza össze a sötétítőt, és képzelje, hogy Pesten van.

Még el is mosolyodik, amint eszébe jut.

A következő szünetben újra leperreg előtte a másik fontos találkozás, talán '86-ból, akkor is tél volt, februári hideg, fogvacogva érkeznek az iskolából, és nemsokára már mennie is kell a férjének, ismét a megyei és a községi párttitkárral megtekinteni a román templomot, utána ismét náluk melegednek, kiderül, hogy már járt itt delegáció a Kun Béla-ügyben, megrója a megyei párttitkár a községit, amiért nem tájékoztatta erről. Érdekes, a párttitkár pár szót magyarul is szólt a feleséghez, megtudva, hogy magyartanár. Ezen is elmosolyodik: „Csak van emberség az emberekben”.

Ma háromig órája van. Először örül ennek, mert nem kell korán hazamennie, az utolsó órákra már a gyerekek sem tudnak odafigyelni, az az igazság, ezért nem szerette.

A következő szüneten megint valami fontos jut eszébe, a kolozsvári konzul látogatása, december volt, alig tudott a jeges járdán egyensúlyozni, épp ment a tejért Beta nénihez, akinek a házával szemben állt a Kun Béla szülőháza, és látta, hogy valaki fontos személy megy be a kapun. Még örült, hogy a férjének órái vannak, s hátha nem találkoznak.

Csak másnap tudták meg, mert már másnap a rendőrségen kellett jelentkeznie a párjának, hogy miért találkozott Szilágycsehben a konzullal...

Sok volt már neki ez a sok látogatás, három gyermek otthon, a többi az iskolában, már akkor kezdte érezni, nem bírja.

Három óra. Kicsengetés. Nagyon kimerültnek érzi magát, de nem siet, húzza az időt. Nincs kedve hazamenni, reméli, már nincsenek itt, nehogy még meg is kelljen vendégelnie ezeket az ismeretlen alakokat. Lassan vánszorog, de a félelme valós. Hazaérve a férj beinti a kamarába és súgja:

– Kéne valami ebéd... leves van, tudom, s utána mit tudsz gyorsan összedobni?

– Ne aggódj! – nyugtatná a férjét, akin a feszültség nem nagyon látszik, de a hangjából azért érzi.

„Nem lehet eligazodni rajta sokszor” – gondolja a férjéről, de most hirtelen nagyra tartja az asszony, mert eszébe jut, hogy nem is sejtve a várható eseményeket, valami világrengető iratokat nemrég a méhkaptárba rejtett. Megnyugszik kicsit, hamar összedob valamit az éhenkórászoknak, leves van, az üvegben a disznóöléskor kisütött disznóhús, lesz gyorsan krumplipüré, jó székelty pityóka, már fő, és fő a feje is, kevés már az uborka, rohanás a kertbe zöld hagymáért, épp most a legfinomabb, fiatal, zsenge, kíváncsi, siet vissza a hagymával, hát az egyikük, a fiatalabbik a konyhában nézegeti a kislánya fényképét, bókolgat illendően:

– Hú, de aranyos, szépecske!

S még mi minden érdekli, hány gyerek van, hová járnak iskolába, az asszony felelget kényszeredetten, tudja, csak kedveskedni akar, de már anyai ösztönnel féltetni is kezdi a tini lányát az ehhez hasonló vetkőztető tekintetektől, s még a nyelvtani egyeztetésekre is vigyázzon ám, nem beszéli az ország nyelvét olyan jól, mint a férje, kerülgeti a vagány fiatalembert, valahogy kiszedegeti az evőeszközöket, tálalni akar, akkor mindhárman nagyon serényen félrerakják az

asztalról az iratokat a vetett ágy tetejére. Tálalás, tálalás gyorsan. Roppant ízlik, még kérnek hagymát, meglódul ismét, kiszedetik a fél ágyást, a húsrá a bor még jobb, le is küldik a gazdát is a kancsóval gyakran a pincébe, közben újra átlapozzák valamelyik kitárt iratot az ágy tetején, térül–fordul az asszony is, konyha, kamara, szoba, utána a férj a pincéből fel, be a szobába, valami ürüggyel be a kamarába a neje után, gyorsan elhadarja, hogy mit műveltek egész dél előtt, nem érdekelte őket a Pávelka családja, valami után kutakodtak, fürkésztek, könyveket néztek, belelapozgattak, a polc mögé is beturkáltak, megtalálták Kun Béláné könyvét, elkérték.

Aztán a férj be a boros kancsóval a szobába, töltöget, s olyan szépen kínálja őket, mintha a legjobb barátai lennének, esetleg már nem is elég tiszta, hogy ezek mégsem ivócimborák. A hangulat egészen jó, roppant udvariasan még újra vesznek, esznek, isznak.

Aztán megköszönik az asszonynak a Kun Béláról szóló kötetet, amit már a délelőtt elkérték a férjtől, említik, hogy tudják, hogy az övé, mondta a férje, de visszahozzák valóban, legyen nyugodt. Valójában a barátnőjétől kapta azzal a szöveggel, ha már épp abba a faluba került tanítani, akkor legyen az övé a „mocsok kommunista”-ról szóló könyv.

Cihelődni kezdenek, öltöznek nagy alaposan, nem sietve el a dolgokat, ez alatt a feleség is téblábol és jut eszébe, hogy a férje mindig így emlegette négyszemközt neki a falu nagy szülöttjét, mintha ezzel is kárpótolná magát, amiért nem vették fel a zilahi Wesselényi Líceumba, mert a párttitkár levelet küldött Zilahra (évek múlva fény derült rá, mert kikiáltották kuláknak az apját, aki már 43-ban meghalt, tüdőgyulladás, a penicillin már fel volt találva Amerikában, de még Kolozsvárra nem jutott el.) Szegény feje, élete legnagyobb traumája, árva fiú, akin az új rendszer úgy üt, ahogy tud... Mindig sajnálja ezért szegényt, de tiszteletet ébreszt benne, hogy már felnőtt fejjel próbál ember lenni, bejutni a történelem szakra, csak többszöri próbálkozásra sikerül. Hány otthoni tanulója is volt, mindenki tanult, a gyerekek, a férje, és ő csak drukolt nekik és mindenikkel tanult valamit, és dolgozott látástól vakulásig... Csoda-e, ha mindig fáradt.

Aztán búcsú. Elég rövid, hivatalos.

Az asszony is kikíséri a kapuig, de ott még mindig valamit diskurálnak, szól az uraknak, hogy engedjék, hamar faljon a sofőr is, hiszen eddig átfázott, éhes, de egyikük szigorúan feleli, hogy nem lehet,

szolgálatban van. No, ezen magában elmereng az asszony. „Igen, rá más szabály vonatkozik, ő nem ehet, ihat szolgálatban...”

Gyors beszállás, indulás.

Végre, elmentek.

Besietnek a házba. A férj szinte lohol, az asszony is siet utána, be a szobába, s hát az ura be van hajolva az asztal alá, és tapogatja az asztalt:

– Mit csinálsz? – kérdi megrémülve az asszony, ő is lehajol, ő is tapogat, összeér a kezük, az asszony keze remeg, a férj megszorítja és súgja:

– Nézem, nem tettek-e poloskát ?

– Mit? – értetlenkedik a neje.

– Hát lehallgató készüléket!

– Hát nem vagy te Sütő András! – feleli kicsit félve, kicsit viccesen.

– No, ne hülyéskedj és főleg ne rémítgess, én nem hiszem, hogy a román állam olyan nagy bajban van, hogy minden kicsi faluban és minden valamire való tanárocskát meg kell figyelniük!

– Sohase lehet tudni, ezektől minden kitelik, kicsi feleségem – ezzel megöleli a felesége derekát, és olyan hévvel szorítja magához, mint aki valami nagy veszély után visszakapja a drága párját.

Majd felszabadult, nagy nevetésben törnek ki.

Lelkemben döbönt némaság

Találkoztunk, és már mindent tudok Rólad, tele vagyok fájdalommal, száanalommal irántad, ugyanakkor félelmekkel, mert már tudom:

„A boldogság nem hull az égből, / a boldogságért küzdeni kell, / a boldogságnak sokszor nagy az ára, / s az ember néha lassan éri el.”

Nem tudom, honnan idézted, a fénykép hátán, amit nekem ajándékoztál, ez van írva. Te írtad, de talán nem gondoltad végig te sem, milyen igazat írtál, nem harcoltál... gyenge voltál, legyőztek...

Legyőztek?

Megdöböntenek a hallottak. Te sem voltál boldog, még annyira sem, mint én. És éppen ezért szánakozó a lelkem. De nagyon jólesik, hogy ennyire őszinte vagy, semmit el nem titkolsz, még tán túlzol is, úgy tűnik, miközben beszélsz, elfog a száanalom, és sajnállak, sajnállak közben, és az is nagyon jólesik, hogy ennyire örülsz a találkozásnak, én még nem tudom, hogyan is mondjam meg neked: ne várj csodát ettől a találkozástól, valószínűleg mindketten lehullunk álmaink fellegei közül, mert valószínű, hogy hiába találkozunk, csak újabb sebeket gyűjtünk, és lehet aggódni is egymás sorsa iránt, legalább most, mert mégis valami veled ma is összeköt.

De mindezekből Te még semmit se sejtessz, csak mesélsz, mesélsz, és én közben arra gondolok, nem is sejtéd, micsoda földi pokol elől menekültem egyenesen a szabadságba; minél jobban szorított a házasság bilincse, annál többet gondoltam arra, hogyan kéne szabadulni tőle. De mihez kezdenék egyedül, mert ettől is nagyon félek, a betegségtől, öregségtől, mi lesz velem, Istenem? De mi lesz velünk, mégis a férjemmel, de már veled is? Hirtelen csupa kérdés vagyok, jó-e, hogy találkoztunk, s felidézzük az elmúlt boldogságot, amit együtt éltünk meg, elborít mindkettőnket a nosztalgia, s talán ezért nem tudunk reálisak lenni, de talán nem is akarunk, ezt olvasom ki a tekintetedből, én is ezt érzem, nem bánok semmit, csak jó veled lenni, és nagyon jó volt valamikor, és mégis hagytuk a boldogságot elszállni a két kezünk közül, és nem nyúltunk utána, Te sem, és én sem, belenyugodtunk a körülményekbe, a szülők akaratába.

Mindez csak úgy kavargat bennem, mialatt mesélsz, vallasz, mintha a vizsgálóbíró lennék, ömlenek belőled a szavak, önmagad öled, gyilkolod vele, és zsugorodsz kicsire szemlátomást, én percről-percre jobban szánlak, és érzem: íme, kellett neked egy helyett kettőnek a keresztjét megtapasztalnod, de a hallottak úgy hullanak a szívemre, mintha nehéz kövek lennének, és megsebeznek, talán nem is tudod, hogy amúgy csupa seb vagyok, és kapnom kéne, amit már rég nem, kicsi figyelmességet, szeretetet, kedvességet, mely énfelém fordul, és ha én is valakinek kitárulkozhatnék, ahol védelmet lelnek, bátor férfivédelmet, de helyette csak pereg a film a belső vásznon, a férj képe, aki oly zsarnoki módon szeret, és amilyen féltékeny, megölné, ha tudná, hogy találkoztunk, el se hinné, hogy az egész véletlen volt, talán kezdem hinni, hogy létezik büntetés, azért a rengeteg átélt szörnyűségért, amiket elkövetett velem szemben, és mégis, most mégis csak sajnálatot érzek iránta, de Téged is sajnálalak, és a legjobban magamat, hogy én, a leggyengébb volnék a legerősebb. Miért raktok ennyi terhet reám? Hisz gyengék már a vállaim. Még Te is...

Azért jól esett az őszinteséged. Beszélsz a félresikerült házasságról, gyerekekről, s közben annyira szomorú vagy, hogy már-már a pedagógus beszél belőlem, int, nevel. Honnan veszek ennyi belső erőt, hogy vagyok képes len vigasztalni? Hogy mennyire jutottam íme, egy verset kéne megmutatni, Te legalább megértenéd. Megértenéd? Nem magyaráznád bele azt is, ami nem létezik? Én most csupa kétely vagyok. A híres férfiúi erő romba dőlve, nem tudtok mit kezdeni magatokkal nélkülünk. Be kellene látnotok, csak a nő az, aki titeket felemelhet, értelmet, szerelmet, gyöngédséget visz az életeitekbe, s amikor az megvan, lepke módjára, más-más virágra szálltok, keresnétek azt az illatot, amit tán csak álmotokban éreztetek, és szálltok egyiktől a másikig, de a nő elhervad, ha nem minden gondolatotok az övé, észre sem veszitek, talán ő sem ad számot róla, hisz közben anya is, ezernyi gond közepette már nem is olyan fontos a szerelem. Ezt félreértelmezitek, mellőzötteteknek érzitek magatokat, és be kár, mert azt hiszitek, a másik jobb lesz, de nem lesz jobb, sőt, küszöbön a lelkipurdalás, a lélekben való eltávolodás, ez öli meg valójában a szerelmet...

Aztán a búcsú... Kissé vidám, és erőltetett ez a vidámság, hogy ne is sejtse, mi dúl bennem, félretettem a múltamat erre a pár napra, csak a jelen érdekel, de megriadok. Annyi minden nyomja a lelked,

nyomorról, betegségről beszélsz, az anyagi helyzeted neked sem rózsás, és semmi remény, hogy összeszedd magad. Aztán hirtelen rákérdezek: „De ugye, te azért nem fogsz elzülleni?” Még szerencse, meg se sértődsz a kérdésen, elérzékenyülve válaszolod: „Melletted nem!” És nem folytatod, és amikor az útról beszéltem, azonnal megértetted a célzást, pedig nem annak szántam:

- Az utat önmagunk választjuk, és lehet, attól függ, hogy melyiket...
- Én tudom, nem jól választottam! Előbb kételkedem, aztán mégis hiszek neked, olyan vallomásszerűen és őszintén tudod mondani, olyan védtelen vagy most, meg kellene simogatnom, de nem tehetem, helyette erkölcsi prédikációt tartok tán, nem tudom, miért teszem, talán hogy hitet adjak neked, hogy nem szabad feladnod, nem szabad elbuknod.

Nincs is talán

Most kell élni
még igazán
megkötések
vállalások
feltételek nélkül

figyelem magam
az író figyeli
hogy jól tudom-e
még formálni a betűket
szépen olvashatóan írni
tudok-e még írni

még meneget
megnyugtat kicsit
mert az olvasó
az is én vagyok –
ha már mindent
összeolvasott
a elbutulásról
akkor jó tudni

tudni jó
hányadika
– itt a monitoron
kitéve –
odapillantok
ma április 20
kinn decemberi hóesés
csodás ámulás

a tudatod még tudja
nem hiszi a telet

s a kavargó hópelyhek
hullanak egyre
belepték az ablakom
előtti két fenyőfát
s a többi fákat

sikolt a Rügy
nem hallom
érezem
a rügy sikolya
bennem

mintha az elmúlás
vészes előhírnöke lenne

ma még vagy
írni is tudsz

adj hálát mindenért
gyermekeidért
minden megélt percért
láthattad a csodát
az Életet

élni kell
írni kell
leírni
hogy a halál tudata
nyomja a kezedbe
a tollat

írni írni
mert még vannak
gondolataid
még ápolók
védik szeretteid
ebben a világban
és a másvilágon

oda is elér a szavad
hamarabb mint
te magad

majd elolvasnak

ennyi marad utánunk
a leírt gondolatok

állj el hó
hó, hó, hó, április
ne úzz gúnyt belőlünk
mert fáraszt altat
a félszet veri belénk
leginkább

s mégis e percben
a legszebb is nekem
mert a
csodás hóhullásban
kibomlik
Öcsikém arca
és beragyog az ablakon

igen ő az
a Szépség
örökké ígésző
soha el nem évülő
Szépség
a hitben
hogy minden igaz
egyben szép is
és minden szépség
ámulás

csodás csodás
hóhullás
nincs is talán
elmúlás

(Sepsiszentgyörgy, 2017. április 20.)

Drága kincs

alszik a baba
verset ír mama

miről is ír
miről vall
se nem lát
és se nem hall

mögé bújik
Péterkéje
mama azt sem
veszi észre

s már éppen
írni akarja
megfordul hogy
betakarja

sehol sincs a
kicsi baba

jaj a Kincsem
Csillagom
kiáltaná
de nem tudja
valami őt
betakarja

Péter úrfi
a lepedőt
rádobja
mama fejére
azzal iszkol
is már félre

mama nem kap
levegőt

de azon
nyomban
lekapja
huncutkáját
is elkapja
puszikkal is
elborítja

mókuskáját
versbe írja

ha nagy lesz
majd elolvassa

felrévül majd
az alakja
a mamának
aki nincs

de a sora
drága kincs

(Sepsiszentgyörgy, 2010)

Elment

Kiss Károly emlékére

se nem látott
se nem hallott

észrevétlen
úgy otthagyt

hogt csak álltam
bénán sután

hová siet
mért halovány

szám szóra nyílt
de hangtalan

kiáltsak-e
„hová sietsz”

hová sietsz
miért sietsz

de nem szóltam
csak csodáltam

miért állok
mire várok

már a másik
soron jár

és valóban
akkor tudtam

Másik partra
Más oldalra

vitte lába
vitte esze

mert ő tudta
és érezte

mennie kell
nincs más mese

nem néz jobbra
nem néz balra

mennie kell
más Oldalra

hol már nem fáj
sehol semmi

hová végül
el kell menni

fontos dolgát
bevégezte

Emlékké lesz
nemsokára

ilyenkor az
Idő drága

nem néz vissza
nem néz vissza

hová sietsz
miért sietsz

nem néz vissza
nem néz vissza

szemem mélyen
úgy beitta

hogy azóta
ha ott megyek

mindig ő is
siet siet

ketten sietünk az utcán

Nénike vásárol

Nénike toporog az üzletben. Vásárol.

„Minden van, hála Istennek! Jaj, vajon mit felejtettem el?”. Óvatosan megpislantja a buta listáját. Hát a legfontosabb hiányzik, a kenyér, vissza teljesen szinte a bejáratig. Kifulladásig tele kosárral, s átgondolja közben, nehogy elfelejtse elmondani, hogy a húség-kártyáját elvesztette, lehetne-e, hogy újat kapjon. Páran lézengenek, ő is ráérősen nézelődik, eszébe jut az az idő, amikor már só és ecet sem volt a falusi üzletükben. Ahhoz képest, most ez a mennyország, tisztaság, rend, csillogó minden a nemrég megnyílt áruházban. Mire mindezt elgondolja, addigra visszaér a pulthoz, leteszi a kosarat, kikapcsolja felét az árunak, s szól a kasszas nőnek, restelkedve elrebegi, hogy nincs meg a kártyája, elhadarja gyorsan, amit az előbb kigondolt.

– Természetesen –, jön a válasz, és már a kezébe is nyomja a kasszásnő, hogy mit kell kitöltenie. Mint egy automata, már átrakta az áru a kasszagép túloldalára, és már kéri is a pénzt. A néni fel-eszmél, de még van áru a kosárban, gyorsan kiszedi és felrakja, mert látja és érzi, hogy ideges a műkörmös szőkeség, mosolyogni próbál.

– Úgy látszik, maga szerelmes – mondja kissé idegesen és ironikusan. Már megérkezett a következő vásárló, aki fültanúja a jelenetnek, ahhoz is intézi a mondatot:

– Kissé szórakozott a néni... – s már ketten nevetgélnek rajta.

– Bár az lennék, Drága, mert az örömteli állapot, maga ezt nem érti – fut ki a száján, aztán mégis int neki, hajoljon közelebb és halkán bevallja:

– Tudja, Lelkem, ki van mutatva, öregkori agysorvadás – s leizzadva a szégyentől, pakolná el az árut, de a keze is görcsben már, alig tud fogni a bal kezével.

Türelmetlenül toporog a szőkeség, egyáltalán nem jut el az agyáig, amit a nénitől hallott, hiszen nem is érdekelte, mit hebeg zavarában.

A nénike a csomagolóasztalhoz csoszog, kitölti remegő kézzel a kapott szelvényt, és írás közben beugrik az agyába a régi szólás: „Jön még kutyára dér.”

Mélység

A szoba tele súlyosabbnál súlyosabb betegekkel.

Novellát akartam írni, már minden „kész volt” bennem: a szándék, az akarat, a lényeg, de bennem rekedt a saját mondanivalóm, mert kinyílt az ajtó, és megjelent egy nő egy fiatal lánnyal, és ebben a percben úgy eltörpült a saját mondanivalóm bennem, mint amilyen határtalan Szenvedés áradt ezekről az arcokról, legszívesebben újra menekülnék, most ki, el innen, ugyanúgy, ahogyan be is menekültem. Hogy miért, erről szólt volna a novella.

De bennem rekedt, pedig már a toll is a kezemben volt, minden a fejemben előkészítve, de úgy feldúlja a gondolataim e tizenéves lány, csak rá kell nézni, és látod ezen az egyetlen arcon mindazt a mérhetetlen emberi szenvedést, rémületen-riadtan is ártatlan leánygyermek-arcot, amelyet az örület teljesen elborított, s nincsenek szavai, csak valami mélyről feltörő nyögdécselés, mellette az Anya, úgy összefonódva ölelik egymást, mintha a következő pillanat az egyiket a halál örvényébe akarná taszítani.

Az Anya arca is csupa rémület, az Apáé a végtelen szeretettől szinte bárgyúsáig fokozódó groteszk vigyorra lesz a kintől, pedig csak bátorító mosolynak szánta. S bennem megfogalmazódik a kérdés: ki a beteg, ki a betegebb? Talán mindhárman, csoda-e?

Nem lehet bírni, Öcsikém! Szinte ordít bennem a szánalom, fájdalom, de csak a tollam szorítom úgy, hogy fáj belé az ujjam.

„A Szeretet szárnyakat adhat” – ismert mondás, de ez a szeretet milyen szeretet? Milyen fokú?

Mindhármat befektetik?

Az Anya nem beszél, az Apa viccel, halálos komolyan véve a célt, anyanyelvén, a lánynak nincsen, csak anyja, anyanyelve nincs, csak valami ősemberi tagolatlan megnyilatkozás, amelyen apja, anyja tökéletesen értik őt, védik őt, simogató, bátorító tekintettel, mozdulattal.

Az Apa pizsamát vesz elő, ő a végtelen szeretet és türelem szimbóluma, ismételve tízszer legalább egyetlen rövid mondatot:

– Ez a te pizsamád!

A lány válaszát én is értem, a félelem, fájdalom nemzetközi nyelven beszél, magával ragad, nem bírsz szabadulni, csaponganak a gondolataid, mindent tudni szeretnél, tudni, de semmit sem tudsz. Segíteni szeretnél, de semmit sem tudsz. Lesújtó érzés... Még az orvostudomány is alig...

Csak egyet tanultál meg: vannak fokozatok! Az emberi szenvedés mélységes poklában talán jártál, de el sem tudod képzelni, hogy mennyi szintje van, mind alatti, mindegy, hogyan képzeled, szint szint alatt, a végtelenségig nyúlhat lefelé, de sohasem kifelé, csak be a beláthatatlanba, kivonva a valódi létező világból.

Ezt a lányt már soha senki nem tudja kihúzni a teljes földi életre, szüleinek minden perc csak mérhetetlen emberi fájdalom, élve látni azt, aki valójában már halott, s az értelem is csak úgy pislákol benne, mint egy hűsleges ölebben, de nem tud többet, csak nyüszít fájdalomában, úgy, hogy megremeg belül valami bennem, éppúgy, ahogyan éretted reszket láthatatlanul, leírhatatlanul beteg lelkem...

Megáll kezemben percekre a toll is, és ráréved szemem a másik ágyra, amelyen egy huszonhat éves lány Csipkerózsika álmát alussza, s várjuk, hogy a Királyfi, az orvostudomány életre csókolja őt is. Őt egy hűtlen katona csókjainak hiánya taszította ide...

Gyönyörű, hamvas arcok, ha elalszanak, elsimulnak a bolondulás ráncai, az örök Szépség szimbólumai, téged idéznek minden pillanatban.

De ők élve is félig halottak, de te halva is élsz bennem!

Megőrizlek mindenestől, szavakat, mozdulatokat gyűjtök, s amíg élek, rád emlékezem.

S hátha majd soraim mindig emlékeztetni fognak rád, s azokat is, akik a lelkem legtitkosabb sorait olvashatják majd.

Félig megbolondultam én is érted, s csak azért nem egészen, mert kötelességet róttál rám: úgy élni, hogy megfeleljünk naplód szerinti „végrendeletként” hangzó, értelmezhető tanításaidnak. Jóságra, Szépségre tanította a Gyermekek a Szülőt. Az emberi igaz értékek megszerzésének igénye, vágya hevített téged, s engem csak a vágy éltet: megfelelhessenek elvárásaidnak, amennyire a képességeim engedik.

Megörökítettelek, ha nem is a halhatatlanságnak, de önmagamnak, szeretteidnek. S most meg akartam örökíteni e két leányarcot örök emlékeztetőül szóval is és „lefényképezve” őket emlékezetemben,

figyelmeztetőül, ha már ismételten úgy érzem: nincsen tovább. Nem bírom tovább!

De igen, van. Amíg emberi szenvedés van a földön, amíg egyik ember ellensége a másiknak, addig olyanokra is szükség van, akik arra intenek, hogy valamit tenni kéne, hátha kicsit becsületesedhetik a világ...

Pünkösdi álom

piros pünkösdi
piros álom
ma a párom
megtalálom

mert megláttam
ma álmomban
piros pünkösdi
piirkadatban

megéreztem
megtalálom
ha a lábam
is eljáróm

addig megyek
addig várom
míg valóság
lesz az álmom

Türelem türelem türelem

majd gyere velem
ha akarom

ha elég erős
lesz a karom

hogy oltalmazzon
ellened

cs
a
k

cs
a
k

türelem türelem türelem türelem

s

ú
j
r
a

megtermi
a mély Fájdalom
picit boldog
perceit

v
e
l
e
d

(Lele, 1996. augusztus 18.)

Egyedüli voltál

Áginak a másvilágra

árva
a kőröspataki
oltár
mely előtt
úgy tudtál
térdepelni
mint aki
maga volt
az igaz
élő hit

*az igazi élő hit
példája voltál
egy igazi oltár
egy igazi oltár*

(Sepsiszentgyörgy, 2018. június 10.)

Katlan fenekén

Marosludason át, a Maros mellett, mely most is folyik, méghozzá „csendesén” akár a nótában, a vonatfütyty síp, a múltba visszasíró, mert megérintett az elmúlt boldogság soha nem feledhető levegője.

Katlan fenekén mélyen alszanak az álmok, amelyeket itt magamba zártam s eltemettem. Meggyászoltam azt a boldog korszakot, mindig azt, amelyet az előtt veszítünk el, hogy valójában elérnők, ettől olyan varázslatosan szép, a be nem teljesült, csak a félig megvalósulásból oly robajjal omlott össze, mint én távolodóban a Helytől, ahol a szerelem megérintett, írásra ihlettél Te, akinek a nevét sem mertem kimondani, mert attól féltem, ha kimondom, megelevenedik, és feltámad a múlt, és visszajársz, és kísértesz engem, mert ma már tudom, lehet, neked volt igazad, hiába magam nem vádoltam, csak Téged, mert azt hittem, elcseréltél egy festett szókécskével...

Már elhagytuk a Somos-tetőt, és egyszeriben húsz éves voltam, és vágytam arra, hogy elcsábíts ott a selymes fűben, de átkozott szigorúan neveltek, így nem engedhettem meg, hogy teljesen boldog lehessenek azzal, akit önmagamnál is jobban szerettem.

Mindenkiben Téged kerestelek, és sohasem találtalak, mert valószínű, olyan magasra tettelek, ahová tán te sem értél és nem is vágytál talán soha, Te csak Tusnádra és a tengerre vágytál, és én nem mentem veled, átengedtelek – én balga – lehet nálamnál sokkal kevesebbnek, még ha szebbnek is talán. Ilyen buta az ember...

Órák óta ácsorgok a vonatablaknál, lesem a tájat, és minden utcá-sarkon szembejössz velem. Elhaladtunk a vonattal a kemping mellett. Ott feküdtem fürdőruhában, csak ketten voltunk. Csak magunkban akartunk lenni. Csak csodáltál, láttam, és vágytam erre a csodálatra, csinosnak véltél, és én büszke voltam rá, de csak annyira, amennyire a túlzott szemérmem engedte...

Harminc év után elsuhant az életünk, és nem ugyanazon az Úton mentünk, semmit se tudva rólad, és most mégis feléd tartok, a régi éned varázsgyűrűje övez, állandóan elkísért engem, életem sorsfordulóin rád gondoltam... Mert nem engem választottál, nem azt a lányt, aki túl büszke, de túl szemérmes volt, nem tudott, és nem

mert a tied lenni... Talán túlságosan megfertőztek a romantikus olvasmányok, akinek a kedvéért Te is versírássra vetemedtél, hoztad a húsz szál szegfűt a születésem napján a biciklidre feltűzve. Milyen boldog is lehettem, Istenem! Mennyi víz lefolyt itt, a Maroson, elvitte a szerelmünket, és elhagytuk kedves városunkat, ahol három évig oly boldogok voltunk, az államvizsga után, amikor végleg távoztam a városból, a vonatablakból visszanéztem, és dúdoltam a kedvenc akkori slágert:

„A városomra fájón visszanézek”, és peregtek a könnyeim.

Visszanézek a Múltra, és arra a lányra, arra a fiúra, és látom önmagunkat... Mélyen elraktározódva, hogy most minden egyszerre elém ömöljön, mint amikor megengeded a vízcsapot, és tudod, enyhítheted a szomjad, úgy rekedtél bennem; a Csap elzárva, de ott belül, és nagyon mélyen bennem, a régi éned legértékesebbjét megőriztem az időben.

S ha mégis szembejönne most velem, már nem te lennél, hanem szintén csak egy megviselt ember. Mi van veled, élsz-e? Jó lenne-e, ha láthatnálak? Talán le is esnénk arról az eszményi magaslatról, le a semmibe, és egymás elgyötört arcán látnók, hogy életünk vészesen közeledik az elmúlás felé, ahol végre eltűnik a Tér és az Idő, és talán akkor... újra...?

Elveszett vers

a legutolsó vers
papírra firkálva

az agy diktálta
az agy elvesztette

sehol sincs a fecni
keresni keresni

keresem keresem
seholse találom

vajon mi volt benne

elolvasom a másvilágon

(Sepsiszentgyörgy, 2017. január 21.)

Sepsiszentgyörgyön születtem 1948-ban.

Számomra az írás legtöbbször öngyötrő kényszer volt, életem elviselhetetlenül nehéz korszakában igazi Mankó, Mentőöv, csak minél hamarabb kiírni önmagamból az elviselhetetlen Fájdalmat és Gyászt, hogy újra élni tudjak a pótolhatatlan veszteség és sok nehézség ellenére.

Úgy szeretném én is:

„megörököteni, drága / arany és kék szavakkal” (Dsida Jenő)

– vallani a halállal sem megszakadó szeretetről és hűségről a végzet hatalma elleni tiltakozásul.

Para Olga